

ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

ปริญญาณิพนธ์
ของ
วัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2547

ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
วัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2547

วัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา. (2547). *ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร.*

ปริญญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวดี ฟิ่งโพธิ์ทอง, อาจารย์สมควร โพธิ์ทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ในด้าน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และด้านการดำเนินการ โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เยาวชนและประชาชนที่ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมกับศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของภาพรวม คือ 3.51 โดยสถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรมมีความเหมาะสม การเดินทางไปเข้าค่ายพักแรมสะดวก ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.56

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของการจัดกิจกรรมของค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของภาพรวม คือ 3.46 โดยการดูแลความปลอดภัยของทรัพย์สินระหว่างเข้าค่าย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.66

3. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมของค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของภาพรวม คือ 3.75 โดยความคิดเห็นต่ออาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.82

4. ด้านการดำเนินการในการจัดกิจกรรมของค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของภาพรวม คือ 3.63 โดยการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ได้ข้อคิดของทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.74

OPINION OF JUVENILES AND PEOPLE TOWARD CONDUCTION OF CAMPING
ACTIVITY OF IN-FORMAL EDUCATION CENTER BANGKOK.

AN ABSTRACT

BY

WATTCHARAPHA SRISAJJALERTWAJA

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Science in Recreation Management
at Srinakharinwirot University

May 2004

Wattcharapha Srisajjalertwaja. (2004). *Opinion of Juveniles and People Toward Conduction of Camping Activity of In-formal Education Center Bangkok*. Master thesis, M.Sc. (Recreation Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Kanokvadee Puingphotong, Mr.Somkuan Pothong.

This study aimed to Investigate opinion of juveniles and people toward camping activity of Bangkok Informal Education Center in 4 aspects, namely, physical environment aspect, accommodation aspect, personnel aspect, and management aspect. The population comprised 400 juveniles and people enrolling in camping activity at Bangkok Informal Education Center. Questionnaire was administered and then data were analyzed by frequency and mean.

The results revealed that :

1. The aspect of camping activity of Bangkok Informal Education Center on physical environment was at a highest level as a whole ($\bar{X} = 3.51$), whereas that on appreciate location of camping and convenient travel to camping were at a highest level as well ($\bar{X} = 3.56$).
2. The aspect of camping activity of Bangkok Informal Education Center on accommodation was at a high level as a whole ($\bar{X} = 3.46$), whereas that on property safety at camping was at a highest level (3.66).
3. The aspect of camping activity of Bangkok Informal Education Center on personnel was at a highest level as a whole ($\bar{X} = 3.75$), and that of teacher and staff were at a high level (3.82)
4. The aspect of camping activity of Bangkok Informal Education Center on management was at a highest level as a whole ($\bar{X} = 3.63$), and that of more life skill was at a highest level (3.74)

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

ของ
นางสาววัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ณะพานนท์)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สมควร โพธิ์ทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพน เจียรนัย)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์)

ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษาตากนอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

ปริญญาพันธ์
ของ
วัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทสำเร็จได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท อาจารย์ สมควร โพธิ์ทอง กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แผน เจียรณัย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเซนต์มินบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และอาจารย์สมถวิล สาริกะวณิช ที่คอยอำนวยความสะดวก และช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ในด้านการจัดการนันทนาการ ตลอดจนคำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งในด้านการศึกษา และการนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานปัจจุบัน

ขอขอบคุณ อาจารย์พิมล เมฆสวัสดิ์ ที่ได้เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ อาจารย์วัฒน์ วัฒนวิทย์กิจ ที่ให้ความกรุณาเรื่องการประมวลผลข้อมูล น้องๆ หจก.รวิน พรินด์ิ่ง กรุ๊ป ที่ได้ดำเนินการจัดพิมพ์ให้จนเสร็จสมบูรณ์

วัชรามา ศรีสัจจะเลิศวาจา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	7
ความหมายของความคิดเห็น.....	7
การเกิดความคิดเห็น.....	10
ความหมายของความคาดหวัง.....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง.....	12
ความหมายของความพึงพอใจ.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	14
การจัดค่ายพักแรม.....	16
ความหมายของค่ายพักแรม.....	16
ความเป็นมาและพัฒนาการปรัชญาของค่ายพักแรม.....	16
กิจกรรมค่ายพักแรม.....	18
ประเภทของค่ายพักแรม.....	19
จุดมุ่งหมายทั่วไปของค่ายพักแรม.....	22
ลักษณะกิจกรรมพื้นฐานของการจัดค่ายพักแรม.....	22
การจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	25
ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
หลักในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	27
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน.....	29
การแบ่งส่วนราชการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	30
ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์บริการการการศึกษา นอกระบบโรงเรียนเขต.....	31
แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	34
งานวิจัยในประเทศ.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
ลักษณะแบบสอบถาม.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
วิธีการจัดกระทำข้อมูล.....	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	43
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
จุดมุ่งหมายในการวิจัย.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผลการวิจัย.....	63
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	64
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	65
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	74
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	87

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ.....	45
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายพักแรม.....	46
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากร.....	47
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินการ.....	48
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำแนกตามเพศ.....	49
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามเพศ.....	50
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ.....	51
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินการ จำแนกตามเพศ.....	53
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	55

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	56
12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากร จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	57
13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินการ จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	59

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 โครงสร้างศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (ศน.กทม.).....	33
---	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันแวดวงการศึกษาของชาติกำลังตื่นตัวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับปี พ.ศ.2540) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เพราะเป็นรัฐธรรมนูญของชาติฉบับแรกที่กำหนดสาระหรือให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติมากที่สุดนับตั้งแต่เรื่องนโยบายของการให้สิทธิเสรีภาพ การกระจายอำนาจทางการศึกษาการสนับสนุนผู้ด้อยโอกาส การจัดการศึกษาที่มุ่งหวังทั้งด้าน ปริมาณและคุณภาพ การจัดรูปแบบการศึกษาที่หลากหลาย ยืดหยุ่นและต่อเนื่อง ตลอดจน การคำนึงถึงด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูการจัดการศึกษาของไทยในภาพรวมเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545–2549) ที่มี วัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคน ทั้งในด้านร่างกายและ สติปัญญา

ให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการปกครอง เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต โดยหลักการศึกษ สร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน (ทองอยู่ แก้วไทรอะ. 2544 : 1) ในสภาพการณ์ปัจจุบัน สิ่งแวดล้อม ภาวะเศรษฐกิจและระบบสังคมทำให้คนในสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า ส่วนรวม เป็นเหตุให้สังคมเสื่อมลง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่ทำให้คนรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนสอนประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน รู้จัก ทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี และรับผิดชอบต่อร่วมกันทั้งในระดับที่เป็นบุคคลในกลุ่มสมาชิก ของสถาบัน และหน่วยของสังคมโดยส่วนรวม ซึ่งกิจกรรมค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่นำมาใช้เสริมคุณสมบัติด้านนี้ได้ เนื่องจาก

1. กิจกรรมค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่ขาดช่วง จึงสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงบุคลิก อุปนิสัย ของชาวค่ายได้ในระยะเวลาอันสั้น
2. กิจกรรมค่ายพักแรมเป็นการใช้ชีวิตกลางแจ้ง ท่ามกลางธรรมชาติจึงช่วยพัฒนา ด้านร่างกาย
3. กิจกรรมค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่ดึงดูด ให้เยาวชนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝัง ให้เด็กอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตย ฝึกการทำงานเป็นทีม รู้จักการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม และรู้จักการช่วยเหลือตนเอง
4. ค่ายพักแรมเป็นชุมชนของชาวค่ายเอง ซึ่งทุกคนมีสิทธิในการร่วมและจัดกิจกรรม

5. ค่ายพักแรมเป็นที่รวมของเยาวชนจากหลายครอบครัว ต่างฐานะ ต่างศาสนา จึงเป็นการฝึกการปรับตัวและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

6. ค่ายพักแรมทำให้เกิดความประทับใจแก่เยาวชนในสิ่งที่ดี จะสามารถช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนได้

7. ค่ายพักแรมสามารถผลิตผู้นำเยาวชนได้ เนื่องจากผู้นำจะได้รับการอบรมเป็นอย่างดี ก่อน (นาถ พรหมมา. 2525 : 50)

ค่ายพักแรม ตามคำจำกัดความของสมาคมค่ายพักแรมแห่งสหรัฐอเมริกา (American Camping Association. อ้างอิงจาก เกื้อ แก้วเกต. 2524ก : 7) กล่าวว่าไว้ว่า "...ค่ายพักแรม เป็นประสบการณ์ทางการศึกษาด้านสร้างสรรค์ที่เกิดจากการมีชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่มกลางแจ้ง ใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา สติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตใจของคน โดยการช่วยเหลือแนะนำจากผู้นำที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อการนี้..."

ในแนวทางปฏิบัติแล้ว วันเวลาของค่ายพักแรมเปรียบเสมือนท่อยาวขนาดใหญ่ ที่ภายในบรรจุไว้ด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ กิจกรรมต่างๆ เจ้าหน้าที่ค่าย ผู้นำเยาวชน และอื่นๆ ซึ่งจะจัดไว้ให้เป็นระเบียบและเหมาะสม เพื่อผลในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ที่ผ่านเข้าไปในท่อนั้น ตามเป้าหมาย (เกื้อ แก้วเกต. 2524ข : 20)

จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายโดยทั่วไปของค่ายพักแรม (Dimock. 1952 : 33-36) คือ

1. พัฒนาความรู้สึกที่ใกล้ชิดสัมพันธ์กับธรรมชาติและศิลปการใช้ชีวิตกลางแจ้ง
2. ศึกษาและเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกันอย่างถูกสุขลักษณะและปลอดภัย
3. เรียนรู้การสร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ในเวลาว่าง
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ
5. เรียนรู้การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และวิถีทางประชาธิปไตย
6. พัฒนาด้านคุณธรรมของจิตใจ

นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของค่ายพักแรมดังกล่าวแล้ว ในบางครั้งค่ายพักแรมจะจัดตั้งเป้าหมายเฉพาะ ในแต่ละค่ายที่จัดขึ้น แต่ลักษณะของการจัดกิจกรรมและการบริหารค่ายโดยรวมแล้วจะเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

กิจกรรมค่ายพักแรมนั้น เป็นการนำเอากิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ มาประยุกต์ใช้หรือจัดขึ้นในค่ายพักแรม และรวมถึงกิจกรรมทางด้าน ความรู้และทักษะอื่นๆ ตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและสถานที่ในการจัดค่ายพักแรมนั้นๆ แต่การจัดกิจกรรมก็จะยึดแนวคิดและปรัชญาของค่ายพักแรมเดียวกัน คือ การจัดกิจกรรมสำหรับกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 8-10 คน กิจกรรมสำหรับกลุ่มขนาดกลาง (รวมกลุ่มเล็กประมาณ 3-4 กลุ่ม) และการจัดกิจกรรมขนาดใหญ่ (ทั้งค่าย) ในแต่ละกลุ่มเล็กนั้นจะมี ผู้นำกลุ่ม 1-2 คน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของกลุ่ม ให้คำแนะนำ ให้การดูแลเอาใจใส่ กระตุ้นและแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในกลุ่ม ตลอดระยะเวลาของการร่วมกิจกรรมและการอยู่ค่ายพักแรม

จากการปฏิรูปการศึกษาในปี 2546 มีผลให้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ปรับเปลี่ยนองค์กรโดยใช้ชื่อใหม่ว่า **สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** ซึ่งรับผิดชอบในเรื่องการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และได้มีการพัฒนามาจากพื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา ความเชื่อ และหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทฤษฎีหลักสูตร และแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตลอดจนการพัฒนากระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ ธรรมชาติและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เยาวชนและประชาชนผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา และเป็นหน่วยงานหนึ่งให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมค่าย ได้กำหนดให้เป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต โดยได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2546 เรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตไว้ว่า (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546ข)

...กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการให้การเรียนรู้แก่บุคคลเพื่อให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน เพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยและมีความสุข ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสามารถจัดได้ 5 รูปแบบ คือ

1. จัดกิจกรรมฝึกอบรมกลุ่มผู้เรียน
2. จัดกิจกรรมค่าย
3. จัดกิจกรรมอบรมผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมชุมชน เช่น การฟังเทศน์ เวทีเสวนา
5. จัดกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี

ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตทั้ง 5 รูปแบบดังกล่าว ให้จัดในเนื้อหาสาระเพื่อการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่...

ซึ่งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่ เน้นการจัดกิจกรรมค่ายเป็นหลัก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงของตัวค่ายได้ในเวลาอันสั้น และสามารถสรุปรวบรวมผลได้ทันที ปัจจุบันศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (ศน.กทม.) แบ่งเป็น 4 ศูนย์ คือ

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 รับผิดชอบศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต (ศบข.) คลองสาน จอมทอง ดลิ่งชัน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ บางขุนเทียน บางพลัด ภาษีเจริญ ราษฎร์บูรณะ หนองแขม บางแค ธนบุรี
2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 2 รับผิดชอบศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขต (ศบข.) ดินแดง บางซื่อ ปทุมวัน ป้อมปราบศัตรูพ่าย ราชเทวี บางรัก ดุสิต พญาไท สัมพันธวงศ์ พระนคร สาทร

3. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 รับผิดชอบศูนย์บริการ การศึกษาออกโรงเรียนเขต (ศบข.) พระโขนง คลองเตย สวนหลวง ยายนาวา ห้วยขวาง บางกะปิ ลาดพร้าว จตุจักร วัฒนา ประเวศ บางคอแหลม

4. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 รับผิดชอบศูนย์บริการ การศึกษาออกโรงเรียนเขต (ศบข.) มีนบุรี บึงกุ่ม ดอนเมือง บางเขน ลาดกระบัง หนองจอก

จากสภาพเป็นจริงดังกล่าว แสดงถึงการขยายของกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีมากขึ้น ในขณะที่การศึกษาและส่งเสริมทางด้านวิชาการเกี่ยวกับผลของกิจกรรมค่ายพักแรมในด้าน ต่างๆ ของประเทศไทยมีน้อยมาก และการที่สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญแก่ กิจกรรมค่ายพักแรมและได้มีการลงมือ ปฏิบัติในปีนี้เป็นปีแรก จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม เพื่อจะได้นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ทราบปัญหาในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การ- ศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอื่นๆ และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยผลของกิจกรรม ค่ายพักแรมในด้านอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งจะศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และด้านรูปแบบการดำเนินการ

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ เยาวชนและประชาชนที่ลงทะเบียนร่วมกิจกรรมค่าย พักแรมกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,200 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2535: 25) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย เพศ และระดับอายุ
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด เฉพาะตัวของบุคคลที่มีลักษณะเป็นความคาดหวัง และความพึงพอใจ จากการที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และด้านการจัดดำเนินการ

เยาวชน หมายถึง ผู้ที่สมัครขึ้นทะเบียนเรียนเป็นนักศึกษาของศูนย์การศึกษา-นอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และได้ลงทะเบียนร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-25 ปีบริบูรณ์

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่สมัครขึ้นทะเบียนเรียนเป็นนักศึกษาของศูนย์การศึกษา-นอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และได้ลงทะเบียนร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป

กิจกรรมค่ายพักแรม หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในรูปแบบหนึ่ง ที่กำหนดโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์ทางการศึกษา แขนงหนึ่ง โดยการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย กิจกรรมสัมพันธ์ กิจกรรมการแสดง การออกกำลังกาย แรลลี่การศึกษา และกิจกรรมเข้าฐานเรียนรู้ทักษะชีวิต

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 หมายถึง สถานศึกษาที่ รับผิดชอบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 4 สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อันมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต (ศบข.) 6 แห่ง คือ ศบข.ดอนเมือง ศบข.บางเขน ศบข.ลาดกระบัง ศบข.หนองจอก ศบข.บึงกุ่ม และ ศบข.มีนบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ

- ชาย
- หญิง

2. ระดับอายุ

- 15-25 ปีบริบูรณ์
- 26 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม

- ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
- ด้านบุคลากร
- ด้านการดำเนินการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย เป็นแนวทางในการศึกษา แบ่งออกเป็น

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. การจัดกิจกรรมค่ายพักแรม
3. การจัดการศึกษาออกโรงเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

การศึกษาความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อ และความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น ความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ หรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน การดำเนินงาน รวมทั้งการฝึกหัดการทำงานด้วย เพราะจะทำให้แนวทางการดำเนินงานต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน (ลาวัญญ์ จักรานุกวัฒน์. 2540 : 9) และเนื่องจากความคิดเห็นเป็นความรู้สึกนึกคิดเฉพาะตัวของบุคคลจึงมีลักษณะเป็นทั้งความคาดหวัง และความพึงพอใจ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวคิดทั้งในเรื่องความคิดเห็น ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ฮาระซ (Harace. 1967 : 358-359) ได้อธิบายความหมายของความคิดเห็นไว้ในพจนานุกรมจิตวิทยาและจิตวิทยาวิเคราะห์ ไว้ 3 ประการ คือ

1) ความคิดเห็นเป็นความเชื่อที่คนยึดถือโดยปราศจากการพิจารณาด้วยอารมณ์หรือความต้องการ และสามารถกลับมาทบทวนใหม่ ถ้าหากว่ามีหลักฐานยืนยันที่น่าเชื่อถือ ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้วยท่าทางตามสภาพแวดล้อมในขณะนั้น มีความเป็นตัวเองน้อยที่สุด เข้าใจว่าความคิดเห็นได้แยกตัวออกจากทัศนคติ ความคิดเห็นส่วนมากเป็นการแสดงออกของความต้องการในส่วนบุคคลมากกว่าที่จะเป็นความเชื่อของคนทั่วไป แต่ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลของสิ่งเร้าหรือด้วยตนเอง ความคิดเห็นก็เป็นกรกล่าวถึงเรื่องราวที่นำไปสู่ความรู้ และสามารถวัดเกี่ยวกับความจริงที่ปรากฏอีกนัยหนึ่ง ความคิดเห็นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วขณะหนึ่ง

2) ความคิดเห็นมีความหมายในตัวเอง เป็นคำพูดทั่วไปที่อาจจะค้านหรือไม่ค้านถึงความถูกต้องก็ได้

3) ความคิดเห็นมีความหมายเหมือนกับทัศนคติ ความคิดเห็นมักจะใช้แสดงออกให้เห็นทัศนคติ ความคิดเห็นและทัศนคติมักจะใช้แทนกันโดยทั่วไป ความคิดเห็นใช้กับงานที่ต้องใช้สมอง ทัศนคติใช้เกี่ยวกับการวัดประเมินค่า

พจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster. 1967 : 301) ได้สรุปความหมายของความ คิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นคือความเชื่อถือที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ที่จิตใจ ความเห็นและการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่เห็นว่าจะน่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้

ดันแคน (Duncan. 1971 : 135) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นความเชื่อ หรือการพิจารณาตัดสินใจ หรือความเชื่อที่นำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปลผลในพฤติกรรม หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

กูราลนิก (Guralnik. 1976 : 46) ได้ให้คำจำกัดความของความ คิดเห็นสรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อที่ไม่สามารถยืนยันได้อย่างแน่นอนว่าเป็นความรู้สึกที่แท้จริง แต่ดูเหมือนว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผล หรือเป็นความน่าจะเป็นของความ คิดเห็นเฉพาะบุคคล ในการตัดสินใจ

2. การประเมินผล หรือความรู้สึก หรือการประมาณค่าเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือคุณค่าของบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ

3. รูปแบบการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาสาระ ซึ่งการให้ความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นสิ่งที่ต้องการ

4. หลักเกณฑ์ในการใช้ถ้อยคำโดยมีการตัดสินใจ หรือพิจารณาตัดสินสิ่งต่างๆ โดยมีหลักเกณฑ์สนับสนุนในแต่ละกรณี

เบสท์ (Best. 1977 : 169) ให้คำจำกัดความของความ คิดเห็นว่า ความคิดเห็นคือ การแสดงออกทางด้านความเชื่อ และความรู้สึกของแต่ละคนโดยการพูด

ประสาท หลักศิลา (2511 : 398 – 399) กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นต่างๆ ของคนเรานั้น เกิดได้จากปะทะสังสรรค์ประจำวันของคนเรา แต่คนเราก็มีภูมิหลังทางสังคมจำกัดอยู่ ภูมิหลังทางสังคมของแต่ละคนย่อมเป็นผลถึงการที่คนเรากระทำตอบสนองต่อเหตุการณ์และ เกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น

อุทัย หิรัญโต (2519 : 80–81) ให้ความเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นของคนมีหลายระดับ คือ อย่างผิวเผินก็มี อย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินั้นเป็นความคิดเห็นอย่าง ลึกซึ้ง และติดตัวไปเป็นเวลานาน เป็นความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปไม่เฉพาะอย่าง ซึ่งมีเวลาอันสั้น เรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่ เพียงพอแก่การพิสูจน์ มีความรู้แห่งอารมณ์น้อย และเกิดขึ้นได้ง่าย แต่ก็สลายตัวเร็ว

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นถือได้ว่าเป็นการ แสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นนั้นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ (2522 : 92) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงวิจาร์ณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นมีความหมายที่แคบกว่าเจตคติ เพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนไปตามข้อเท็จจริง (Fact) และเจตคติ (Attitude) ของบุคคล ในขณะที่เจตคติแสดงความรู้สึกทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 174) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออก โดยการพูดหรือเขียนเกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยมของบุคคล ความคิดเห็นไม่เหมือนเจตคติตรงที่ไม่จำเป็นที่จะต้องแสดงความรู้สึก อารมณ์ หรือแม้กระทั่งการแสดง พฤติกรรมที่จะตอบสนองหรือไม่ตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นเพียงคำพูดพร้อมเหตุผลที่บุคคลคิดขึ้นมา และถ้ามีคนไม่เห็นด้วย บุคคลนั้นก็อาจจะเปลี่ยนคำพูดดังกล่าวได้

นวลศิริ เปาโรหิต (2529 : 132 – 133) กล่าวว่า ความคิดเห็น มักใช้ควบคู่ไปกับ ค่านิยมและความเชื่อ ส่วนใหญ่ความคิดเห็นมักจะใช้กับเรื่องคนหมู่มาก ว่ามีความเชื่อหรือ ทัศนคติอย่างไร

จารุพัทธ์ ประเสริฐวณิช (2530 : 12) ได้อธิบายความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการตอบสนองหรือปฏิกิริยาทางด้านความคิดที่มีต่อเหตุการณ์ที่มากกระทบ เป็นความคิด การตัดสินใจและความเชื่อเฉพาะตัวบุคคลที่สนองตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลหรือข้อพิสูจน์ใดๆ

อรทิพย์ ลีนะพัฒน์ (2535 : 15) สรุปความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึงการแสดงออกทางด้านความรู้สึกหรือความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้น หรือเหตุการณ์นั้น โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น เป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูดหรือการเขียนก็ได้

จิตตินันท์ เตชคุปต์ (2537 : 5) ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อบางอย่าง ทัศนคติบางอย่าง ค่านิยมบางอย่างของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งการกระทำอาจไม่สอดคล้องกับการแสดงออกทางความคิดเห็นต่อสิ่งนั้น

ลาวัญญ์ จักรานวัณณ์ (2540 : 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ หรือการลงความเห็นที่ไม่ได้เป็นความรู้สึกอันแท้จริง แต่ในบางครั้งความคิดเห็นในบางสิ่งบางอย่างอาจเป็นจริงได้

พจนมาลย์ ชมเดือน (2540 : 14) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือเป็นการลงความคิดเห็นของบุคคลหนึ่งในข้อเท็จจริง

อัครฤทธิ์ หอมประเสริฐ (2543 : 25) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยม การยอมรับ และการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจใช้การพูด หรือการเขียนให้สอดคล้องกับความรู้สึกภายในของตนเอง ซึ่งอาจจะมาจากประสบการณ์หรือสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น

รุจิรา เทพนฤมิตร (2545 : 34) ได้สรุปว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกโดยการพูด เขียนหรือสื่อสารให้บุคคลอื่นได้รับความคิด ความรู้สึก ค่านิยม หรือความเชื่อ ที่บุคคลมีต่อเรื่องราวใด ๆ โดยมีอายุ พื้นฐานความรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องมีการพิสูจน์ถึงความถูกต้องของความคิดเห็นนั้น ๆ จึงอาจถูกยอมรับ หรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นได้

จากความหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกจากบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยอาศัยความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นสรณะ ซึ่งในบางครั้งอาจจะมีการลำเอียงในสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะถูกหรือผิด ขึ้นอยู่กับกลุ่มคนรอบข้างของการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณชน

1.2 การเกิดความคิดเห็น

ความคิดเห็นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ (ศักดิ์ สุนทรเสถียร. 2531 : 4)

1) กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น ความคิดเห็นจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอนอื่นๆ

2) ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อยๆ แล้ว ยังทำให้มีรูปแบบเป็นของตัวเอง ดังนั้น ความคิดบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการและการเจริญเติบโตของคนนั้น

3) การเลียนแบบ การถ่ายทอดความคิดเห็นของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบความคิดเห็นของคนอื่นที่ตนเองเกิดความพอใจ หรือเกิดความชอบ เช่น พ่อแม่ ครู พี่น้อง ดารา นักการเมือง และคนอื่น ๆ

4) อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนยอมรับความคิดเห็นตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น ความคิดเห็นต่อกลุ่มศาสนา สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

เสรี วงษ์มณฑา (2542 : 108-110) ได้กล่าวว่าการเกิดความคิดเห็นนั้น เกิดจากการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ประสบการณ์โดยตรงและประสบการณ์ในอดีต เช่น ความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จะได้รับอิทธิพลโดยตรงจากประสบการณ์ในการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ถือว่าเป็นประสบการณ์ตรงของผู้บริโภค
2. อิทธิพลจากครอบครัวและเพื่อน ซึ่งเป็นแหล่งที่สำคัญต่อการสร้างค่านิยมและความเชื่อของบุคคล ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการซื้อ และใช้สินค้า
3. การตลาดเจาะตรง ใช้เครื่องมือสื่อสารการตลาดเจาะกลุ่มเป้าหมายส่วนเล็ก เพื่อให้เกิดการตอบสนองที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ
4. การเปิดรับต่อสื่อมวลชน เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สื่อเหล่านี้เป็นแหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความคิดเห็น ความคิดเห็นจะเป็นไปในทางบวก หรือทางลบขึ้นอยู่กับ การยอมรับสินค้าที่ผ่านมา หากผู้บริโภคมีความพอใจหลังการใช้ การยอมรับก็จะสูงขึ้น โอกาสความสำเร็จของสินค้าก็จะมีมาก เพราะผู้บริโภคจะซื้อซ้ำ แต่หากผู้บริโภคไม่พอใจหลังจากการใช้ การยอมรับก็จะลดลง โอกาสความสำเร็จของสินค้าก็จะลดลงด้วย

1.3 ความหมายของความคาดหวัง

ความคาดหวัง (Expectation) มีความหมายค่อนข้างไปในทางเชื่ออย่างมีเหตุผล แตกต่างจากความหวัง (Hope) ซึ่งมีความหมายค่อนข้างไปในทางความปรารถนาโดยไม่สู้จะมีเหตุผล (Sethaputra. 1982 : 629)

รีดเดอร์ (Reeder. 1971 : 157) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นท่าทีของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัว โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ

คอลลินส์ (Collins. 1975 : 268) ให้ความหมายความคาดหวังว่า เป็นความมุ่งหวังหรือคาดหวังถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรจะเกิดขึ้น โดยพิจารณาจากความเหมาะสม ความจำเป็น ตามความสมควรแห่งฐานะหรือสถานภาพ

เคลย์ (Clay. 1988 : 252) ให้ความหมายความคาดหวังต่อการกระทำหรือสถานการณ์ว่าเป็นความคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตที่ดี หรือเป็นความมุ่งหวังที่ติงาม เป็นระดับหรือค่าความน่าจะเป็นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มุ่งหวังไว้

ซันส์ (Sons. 1988: 267) ให้ความหมายความคาดหวังว่า เป็นความหวังที่แรงกล้าว่าบางสิ่งบางอย่างจะเกิดขึ้นหรือเป็นความเชื่อมั่นว่าบางสิ่งบางอย่างควรจะเกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น

สูนีย์ ซีรดากร (2525: 29) กล่าวว่า ความคาดหวังยังอาจเป็นคำทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้างในชีวิตจริงของบุคคลนั้น สิ่งที่คาดหวังไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ มักจะไม่ตรงกันเสมอไป

ลิตธิโซค วรานุสันติกุล (2530 : 148) ให้ความหมายความคาดหวังไว้ว่า ความเชื่อของบุคคลที่ว่ากระทำอย่างหนึ่งของเขาควรจะไปสู่ผลของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2530 : 10) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อตนเองอย่างหนึ่งว่า ตนควรจะทำอะไรปฏิบัติอย่างไร ในสถานการณ์ต่างๆ หรือต่องานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวัง เป็นความรู้สึกที่เกิดจากกระบวนการของความคิดที่เป็นการคาดคะเน หรือคาดการณ์ล่วงหน้าอย่างมีวิจาร์ณญาณต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่าควรเกิดขึ้นหรือควรจะเป็น โดยพิจารณาตามความเหมาะสม ความต้องการ และสถานการณ์ที่กำหนดหรือเป็นอยู่ในปัจจุบัน สามารถแบ่งความคาดหวังได้ 2 ลักษณะ คือ ความคาดหวังของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอาจเป็นบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานอื่น ให้ปฏิบัติตามความต้องการของตน หรือปฏิบัติตามที่ตนคาดการณ์เอาไว้หรือปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และความคาดหวังต่อตนเองในการที่จะปฏิบัติตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือคาดหวังถึงผลจากการกระทำของตน

1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังที่กล่าวไว้ในอดีต เช่น ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : 2) กล่าวว่า ความคาดหวังมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ โดยมีความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบกล่าวคือ ค่านิยมมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ ทศนคติ ความสนใจ และมีอิทธิพลต่อความตั้งใจหรือความคาดหวังแล้วไปมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำที่มุ่งต่อสิ่งที่นิยม และพฤติกรรมมีผลย้อนกลับต่อความตั้งใจ แรงจูงใจ ทศนคติ ความสนใจ และมีอิทธิพลต่อค่านิยมด้วย

บารอน และไบร์น (Baron and Byrne. 1991 : 119-121) กล่าวว่า นอกจากความคาดหวังจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมแสดงออกของบุคคลแล้ว ยังครอบงำการรับรู้และความรู้สึกของบุคคลอีกด้วย เช่น การดูรายการโทรทัศน์ เมื่อมีบุคคลอื่นกล่าวชื่นชมว่าเป็นรายการที่ดี เมื่อเรากลับไปดูรายการนั้นก็พบว่าเกิดความรู้สึกสนุกขึ้นชอบไปด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะเมื่อบุคคลมีความคาดหวังต่อเหตุการณ์ (Event) หรือสิ่งเร้า (Stimulus) จะมีผลให้การรับรู้ (Perception) และความรู้สึกของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามที่คาดหวังให้เป็นเช่นนั้น และความคาดหวังมีทั้งด้านดี และไม่ดี โดยทางบวกความคาดหวังถูกเก็บไว้เป็นความคิดความจำ โดยท้ายที่สุด ถ้าเรารู้ว่าในสถานการณ์นั้นคาดว่าผลจะเป็นเช่นไรก็ไม่จำเป็นต้องไปเสียเวลาติดตามสถานการณ์นั้นอย่างระมัดระวัง อย่างไรก็ตาม ในทางลบประสบการณ์หลายอย่างก็มีที่ไม่ตรงกับที่ได้คาดไว้เลยทีเดียว อย่างเช่นเราอาจใช้เวลาตระหนักว่าชอบหรือไม่ชอบบางสิ่งหรือบางคนมากกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้เกิดความผิดพลาดไม่แน่นอน บ่อยครั้งที่คาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้นในทางที่จำกัดผสมกับการภาวนาอ้อนวอน

ความต้องการและความคาดหวัง นับว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันแทบจะแยกไม่ออก ถ้ามนุษย์เกิดความต้องการแล้วคาดหวังก็จะตามมาแล้วทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ความต้องการของมนุษย์เมื่อได้รับการตอบสนองในระดับที่ตนต้องการ ก็จะมีการคาดหวังในสิ่งที่อยู่สูงขึ้นไปอีกตามลำดับ แสดงให้เห็นได้ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ที่ได้กล่าวถึงความต้องการชั้นต่างๆ ตามลำดับ คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security or Safety Needs) ความต้องการยอมรับในสังคม (Social or Belongingness Needs) ความต้องการยกย่องนับถือ (Esteem or Status Needs) และความต้องการที่จะรู้เข้าใจตนเอง (Self-actualization or self-realization Needs) (Maslow. 1970 : 69–80)

ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และความคาดหวังมีลักษณะคล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้องกัน คือ ถ้าความคาดหวังหรือความมุ่งหวังของบุคคลได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการในสิ่งเหล่านั้นตามมาและจะมากขึ้นไปตามลำดับ ขณะที่ความต้องการได้มีการตอบสนองความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่กระบวนการนี้จึงไม่มีที่สิ้นสุด

ทฤษฎีความคาดหวังเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้กล่าวถึงแรงจูงใจ (Motivation) ของบุคคล ซึ่งเป็นการขยายความของทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลเกิดความต้องการพร้อมๆ กัน ในหลายสิ่ง บุคคลนั้นจะเลือกปฏิบัติอย่างไร ในทฤษฎีนี้เป็นการกล่าวถึงกระบวนการคิดของมนุษย์ว่า เมื่อมนุษย์จะทำอะไร มนุษย์จะตอบคำถามที่จะทำ เช่น จันควรทำงานหนักใหม่ หรือถ้าทำงานหนักแล้วจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าหรือไม่ และได้ให้ความสำคัญต่อการที่บุคคลรับรู้ในสถานการณ์ของความเป็นไปได้ของผลที่ได้รับเป็นสิ่งจูงใจ บุคคลให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ต้องการออกมา

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวังช่วยในการตัดสินใจของแต่ละคนในการเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในกรณีที่เกิดความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน นับได้ว่าความคาดหวังเป็นแรงจูงใจทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกไป โดยพิจารณาไปที่เป้าหมายว่ามีคุณค่าเพียงไรและสิ่งที่กระทำสามารถคาดหวังไปถึงจุดหมายเพียงไร ซึ่งจะเกิดพฤติกรรมได้ก็ต้องอาศัยความสามารถที่แท้จริง และโอกาสในการกระทำพฤติกรรมนั้นด้วย เนื่องจากความคาดหวังเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้า เป็นความรู้สึก การวัดความคาดหวังจึงใช้หลักการ เช่นเดียวกับการวัดทัศนคติโดยทั่วไป การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำการวัดความคาดหวังจากการประกอบกิจกรรมนั้นหนทางการในลักษณะของการชื่นชมธรรมชาติ ความคาดหวังที่จะได้รับความรู้จากการประกอบกิจกรรมนั้นหนทางการ ความคาดหวังที่จะประกอบกิจกรรมนั้นหนทางการผจญภัย โลดโผน โดยแบ่งความคาดหวังออกเป็น 3 ระดับ คือความคาดหวังระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

1.5 ความหมายของความพึงพอใจ

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2526 : 74) ให้ความหมายความพึงพอใจว่าเป็นการให้

ค่าความรู้สึกของคนเราที่สัมพันธ์กับระบบโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกดี-เลว ความรู้สึกพอใจ-ไม่พอใจ เป็นต้น

เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529 : 6) กล่าวถึงองค์ประกอบภายในตัวบุคคล ได้แก่ กระบวนการทางจิตวิทยา ประกอบด้วย การรับรู้ ทัศนคติ ค่านิยม และภาวะรับ การจูงใจ รวมกับองค์ประกอบภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ สิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นบุคคล สิ่งของ และเหตุการณ์ต่างๆ จะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลด้านความคิด การตัดสินใจ การประเมินค่า การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ฯลฯ พฤติกรรมนี้เมื่อปฏิบัติไปแล้วย่อมมีผลสืบเนื่อง อาจเป็นได้ ทั้งในลักษณะที่เป็นความพอใจและความไม่พอใจแก่บุคคล

หลุยส์ จำปาเทศ (2533 : 8) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการ (Need) ได้บรรลุ เป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุข สังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออก

วอลแมน (Wolman. 1973 : 384) ให้ความหมายความพึงพอใจ (Satisfaction) ว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง

เชลลีย์ (Shelly. 1975 : 252-268) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึก 2 ด้าน คือ ความรู้สึกทางบวก ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความสุข และความรู้สึกทางลบ

จากความหมายของความพึงพอใจที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถ้ามีความพึงพอใจเกิดขึ้นจะหมายถึงบุคคลนั้นได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ

1.6 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ศิริโสภาคย์ บูรพาเดช (2528 : 156-157) กล่าวถึงทฤษฎีแสวงหาความรู้พึงพอใจไว้ว่า บุคคลพอใจจะกระทำการใดๆ ที่ให้ความสุข และจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำการที่เขาจะได้รับ ความทุกข์หรือความลำบาก อาจแบ่งประเภทความพอใจกรณีนี้ได้ 3 ประเภท คือ

1) ความพอใจด้านจิตวิทยา (Psychological Hedonism) เป็นทฤษฎีของความพอใจว่ามนุษย์จะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัวหรือหลีกเลี่ยงความทุกข์ใด ๆ

2) ความพอใจเกี่ยวกับตนเอง (Egotistical Hedonism) เป็นทฤษฎีของความพอใจว่ามนุษย์จะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ไม่จำเป็นว่าการแสวงหาความสุขจะต้องเป็นธรรมชาติของมนุษย์เสมอไป

3) ความพอใจเกี่ยวกับจริยธรรม (Ethical Hedonism) เป็นทฤษฎีนี้ถือว่ามนุษย์แสวงหาความสุขเพื่อประโยชน์ของมวลมนุษย์หรือสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ และจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์นี้ผู้หนึ่งด้วย

นักจิตวิทยาที่สนับสนุนทฤษฎีนี้ กล่าวว่า คนถูกจูงใจให้กระทำเนื่องมาจากการกระทำนั้นๆ จะทำให้คนได้รับความพอใจ อารมณ์จึงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม

สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากร (Resources) หรือ สิ่งเร้า (Stimulus) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจคือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้า แบบใดเป็นสิ่งที่ต้องการที่จะให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุด เมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน แต่เนื่องจากทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่อย่างถูกต้องเหมาะสม สภาพแวดล้อมทางกายภาพก็เป็นทรัพยากรของระบบความพึงพอใจอันหนึ่ง ดังนั้น การออกแบบสภาพแวดล้อม คือ การตัดสินใจว่าควรจัดทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอยู่อย่างไรให้เกิดความพึงพอใจ

จากแนวความคิดของนิวแมน (Newman. 1977 : 182-183) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพสามารถศึกษาได้ชัดเจน เมื่อแยกออกเป็น การตอบรับ (Response) และปฏิกิริยา (Reaction) ของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ปฏิกิริยาต่อสภาพแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพหรือสรีระ ซึ่งสามารถวัดได้ง่าย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางอัตราการเต้นของหัวใจ อุณหภูมิร่างกาย ฯลฯ ในขณะที่การตอบรับ หมายถึง การรับรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งรวมเรียกว่าการตอบรับทางสังคม จิตวิทยา และพฤติกรรม (Social-Psychological and Behavioral Response) ปัจจัยต่างๆ ที่ได้ให้เกิดการตอบรับในสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีดังนี้ คือ

1. ลักษณะของบุคคลผู้ตอบรับสภาพแวดล้อม
2. ลักษณะทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้เกิดการตอบรับ
3. การรับรู้ของบุคคล
4. การประเมินสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น

ปัจจัย 2 ปัจจัยแรก เป็นสิ่งที่ป้อนเข้าระบบ โดยลักษณะของบุคคลรวมถึงปัจจัยต่างๆ ด้านประชากรศาสตร์ พื้นฐานทางสังคมเศรษฐกิจ ส่วนปัจจัย 2 กลุ่มหลังเป็นผลที่ส่งออกมาจากระบบนี้ การที่บุคคลจะรับรู้สภาพแวดล้อมใดๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพและมาตรฐานของบุคคลนั้น การประเมินและความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพของบุคคลก็เกิดตามมาจากการรับรู้พฤติกรรมแสดงออกของบุคคล การแสดงออกนี้จะสะท้อนว่า บุคคลนั้นมีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นหรือไม่

เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529 : 6) กล่าวว่า องค์ประกอบภายนอกตัวบุคคลและภายในตัวบุคคลจะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเมื่อปฏิบัติไปแล้วย่อมมีผลสืบเนื่องอาจเป็นไปในลักษณะที่เป็นความพอใจและความไม่พอใจแก่บุคคล ถ้าผลสืบเนื่องใดนำความพอใจมาให้บุคคลก็จะพยายามทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก ในทางตรงกันข้ามถ้าผลสืบเนื่องนั้นนำความไม่พอใจมาให้ บุคคลก็จะพยายามทำพฤติกรรมใหม่

จากแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ดังได้กล่าวมานี้ อาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจของบุคคลจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองในระดับหนึ่ง เมื่อเกิดความต้องการบุคคลจะตั้งเป้าหมายเพื่อให้บรรลุความต้องการ ความพึงพอใจของบุคคลจะ

แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางกายภาพและลักษณะส่วนบุคคล

2. การจัดค่ายพักแรม

2.1 ความหมายของค่ายพักแรม

ค่ายพักแรม ตามคำจำกัดความของสมาคมค่ายพักแรมแห่งสหรัฐอเมริกา (เกือ แก้วเกต. 2524ก : 7 ; อ้างอิงจาก American Camping Association. n.d.) กล่าวว่า “ค่ายพักแรม เป็นประสบการณ์ทางการศึกษาด้านสร้างสรรค์ที่เกิดจากการมีชีวิตร่วมกัน เป็นกลุ่มกลางแจ้ง ใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตใจของคน โดยการช่วยเหลือ แนะนำจากผู้นำที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อการนี้”

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2513) กล่าวว่า ค่ายพักแรมที่มีการจัดอย่างเป็นระเบียบ หมายถึง การผจญภัยเกี่ยวกับการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้เข้าร่วม (ชาวค่าย) ได้ทำงาน ได้พักผ่อนหย่อนใจทางนันทนาการและได้ดำเนินชีวิตทางสังคมเป็นหมู่คณะในสิ่งแวดล้อมนอกสถานที่

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2532) สรุปแนวคิดและความหมายของค่ายพักแรมไว้ว่า ค่ายพักแรมที่มีการจัดระเบียบเต็มรูปแบบนั้นมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การจัดประสบการณ์ในทางสร้างสรรค์และในทางการศึกษา
2. การใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่คณะไม่ใช่คนเดียวหรือรายบุคคล
3. การใช้ชีวิตร่วมกันนอกสถานที่หรือนอกเมือง
4. การศึกษาและนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรอื่นๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย
5. การดำเนินการจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลช่วยเหลือของผู้นำที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ

2.2 ความเป็นมาและพัฒนาการปรัชญาของค่ายพักแรม

ปรัชญา หมายถึง ประมวลความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่างๆ หรือแนวอุดมคติในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้น ปรัชญาของการจัดค่ายพักแรม หมายถึง ความคิดเห็น ความเชื่อ ในการจัดประสบการณ์สร้างสรรค์ทางการศึกษา โดยใช้สิ่งแวดล้อมธรรมชาติเป็นสื่อในการพัฒนาชาวค่าย โดยผู้นำที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว (สุรพล มั่นนัถ. 2527 : 15)

การอยู่ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่มีมานานแล้ว เมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีการเดินทาง และต้องพักแรมในป่า มีการหยุดพักระหว่างการเดินทาง จึงมีการสร้างที่อยู่อาศัยชั่วคราวขึ้น

ซึ่งนับเป็นต้นฉบับของการอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมในขณะที่ตั้งค่ายพักแรมอาจมี การล่าสัตว์ เพื่อเป็นอาหาร มีการหุงต้มอาหาร เมื่อถึงเวลากลางคืนก็มีการก่อกองไฟเพื่อแสงสว่างและเพื่อความอบอุ่น หรือเพื่อป้องกันสัตว์ร้าย ระหว่างนั้นคณะเดินทางอาจมีการนั่งสนทนา หรือร้องรำทำเพลง เพื่อเป็นการผ่อนคลาย ซึ่งเป็นที่มาของกิจกรรมรอบกองไฟในปัจจุบัน

ในปี ค.ศ.1861 เพรตเตอร์ริค วิลเลียม กันน์ ได้นำนักเรียนของโรงเรียนกันเตอร์รี่ (Gunnery School) ออกไปอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งนับเป็นค่ายพักแรมในโรงเรียนแห่งแรก และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งในการจัดการศึกษา

การจัดค่ายพักแรมในประเทศไทยนั้นเริ่มต้นขึ้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงสถาปนากองลูกเสือไทยขึ้นในปี พ.ศ.2454 และลูกเสือต้องออกค่ายพักแรมอย่างน้อยปีละครั้ง ทำให้กิจกรรมค่ายพักแรมเป็นที่รู้จักนับแต่นั้นมา

สำหรับค่ายพักแรมเยาวชนในประเทศไทย จัดเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2456 โดยสมาคม Y.M.C.A. ส่วนการสอนวิชาการจัดค่ายพักแรมในสถาบันอุดมศึกษา เริ่มในปี พ.ศ. 2497 ในวิทยาลัยพลศึกษา (ต่อมาเปลี่ยนเป็น วิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา และคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปัจจุบัน) และในปี พ.ศ.2504 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดสอนแผนกพลศึกษา ซึ่งมีการสอนวิชาการจัดค่ายพักแรมด้วย และวิชาการจัดค่ายพักแรมจึงเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการผลิตครูพลศึกษา

ในแนวทางปฏิบัติแล้ว วันเวลาของค่ายพักแรมเปรียบเสมือนท่อยาวขนาดใหญ่ ที่ภายในบรรจุไว้ด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ กิจกรรมต่างๆ เจ้าหน้าที่ค่าย ผู้นำเยาวชน และอื่นๆ ซึ่งจะจัดไว้ให้เป็นระเบียบและเหมาะสม เพื่อผลในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ที่ผ่านเข้าไปในท่อนั้นตามเป้าหมาย (เกื้อ แก้วเกต. 2524ข : 20)

จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายโดยทั่วไปของค่ายพักแรม (Dimock. 1952 : 33-36) คือ

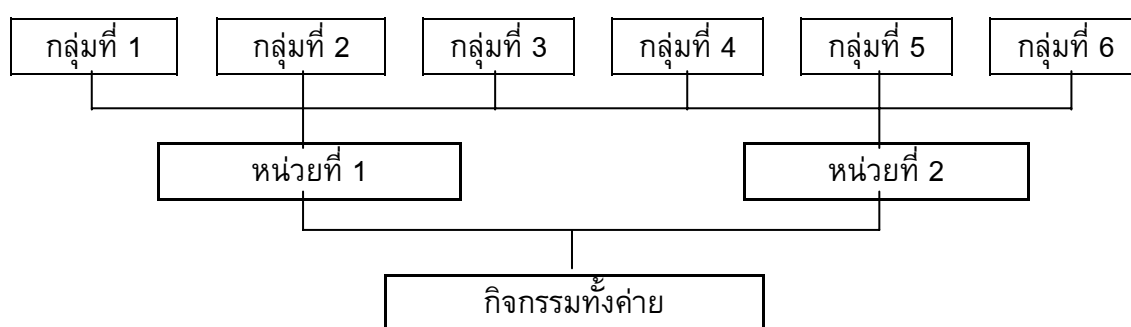
1. พัฒนาความรู้สึกที่ใกล้ชิดสัมพันธ์กับธรรมชาติและศิลปะการใช้ชีวิตกลางแจ้ง
2. ศึกษาและเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่อย่างถูกสุขลักษณะและปลอดภัย
3. เรียนรู้การสร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ในเวลาว่าง
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ
5. เรียนรู้การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และวิถีทางประชาธิปไตย
6. พัฒนาด้านคุณธรรมของจิตใจ

นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของค่ายพักแรมดังกล่าวแล้ว ในบางครั้งค่ายพักแรมจะจัดตั้งเป้าหมายเฉพาะ ในแต่ละค่ายที่จัดขึ้น แต่ลักษณะของการจัดกิจกรรมและการบริหารค่ายโดยรวมแล้ว จะเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

2.3 กิจกรรมค่ายพักแรม

กิจกรรมค่ายพักแรมนั้น เป็นการนำเอากิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมนันทนาการ

มาประยุกต์ใช้หรือจัดขึ้นในค่ายพักแรม และรวมถึงกิจกรรมทางด้านความรู้และทักษะอื่นๆ ตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและสถานที่ในการจัดค่ายพักแรมนั้นๆ แต่การจัดกิจกรรมก็จะยึดแนวคิดและปรัชญาของค่ายพักแรมเดียวกัน คือ การจัดกิจกรรมสำหรับกลุ่มขนาดเล็ก ประมาณ 8-10 คน กิจกรรมสำหรับกลุ่มขนาดกลาง (รวมกลุ่มเล็กประมาณ 3-4 กลุ่ม) และ การจัดกิจกรรมขนาดใหญ่ (ทั้งค่าย) ในแต่ละกลุ่มเล็กๆ นั้นจะมีผู้นำกลุ่ม 1-2 คน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของกลุ่ม ให้คำแนะนำ ให้การดูแลเอาใจใส่ กระตุ้นและแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในกลุ่ม ตลอดจนระยะเวลาของการร่วมกิจกรรมและการอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งโครงสร้างของการจัดกิจกรรมดังกล่าว แสดงได้ดังนี้ (สุรัตน์ แสงลออ. 2527 : 3)

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมค่ายเป็นกิจกรรมหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมมากขึ้น ทั้งในโรงเรียน และหน่วยงานต่างๆ มีการจัดในหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมค่ายคอมพิวเตอร์ กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ กิจกรรมอนุรักษวัฒนธรรมชาติ กิจกรรมค่ายเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน เป็นต้น

กิจกรรมทางพลศึกษาและนันทนาการต่างๆ ในค่ายพักแรมนั้น ดิมอค (Dimock. 1952 : 67-72) ได้วิเคราะห์ถึงประสบการณ์ที่ชาวค่ายจะได้รับไว้ 3 ด้าน คือ

1. การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การเรียนรู้ทักษะต่างๆ ของกิจกรรมนั้นๆ เช่น ทักษะการยิงธนู ทักษะการกรรเชียงเรือ เป็นต้น
2. การเรียนรู้เสริม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสบการณ์จากการเรียนรู้ในข้อ 1 เช่น การเลือกใช้อุปกรณ์ การดูแลรักษา และซ่อมแซม กฎของความปลอดภัย การให้การปฐมพยาบาล เมื่อเกิดการบาดเจ็บ และอื่นๆ
3. การเรียนรู้การอยู่ในกลุ่ม เป็นประสบการณ์ที่จะได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น
 - เรียนรู้เรื่องการเห็นแก่ตัว หรือไม่เห็นแก่ตัว
 - การร่วมมือ หรือไม่ร่วมมือในกลุ่ม
 - การชนะ หรือการพ่ายแพ้
 - ความเป็นอิสระ หรือไม่เป็นอิสระในกลุ่ม
 - การรับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกของคนอื่น หรือสมาชิกในกลุ่ม

- การตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล หรือการตัดสินใจไม่คำนึงถึงเหตุผล
- ความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์
- ความกล้าหาญ
- ความเชื่อมั่นในตัวเอง หรือไม่เชื่อมั่นในตนเอง
- การควบคุมตัวเอง ความรับผิดชอบ
- ความเป็นผู้นำหรือผู้ตาม
- ความสนุกสนานร่าเริง และความเจียมขรึม
- การกล้าแสดงออกหรือไม่กล้าแสดงออก
- เรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว

2.4 ประเภทของค่ายพักแรม (สุภารัฐ ฝ่องพันธุ์งาม. 2539 : 64-67)

ค่ายพักแรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ค่ายพักแรมที่แบ่งตามผู้จัด และค่ายพักแรมที่แบ่งตามลักษณะ หรือจุดมุ่งหมายในการจัด

2.4.1 ค่ายพักแรมที่แบ่งตามผู้จัด หมายถึง การแบ่งประเภทของค่ายพักแรม โดยพิจารณาว่า ค่ายนั้นดำเนินการโดยใคร มีใครเป็นผู้ให้การสนับสนุน และแบ่งย่อยออกได้เป็น 3 แบบดังต่อไปนี้ คือ

1) ค่ายพักแรมองค์กร หรือ ค่ายพักแรมสมาคม (Organization Camp) ได้แก่ ค่ายพักแรมที่ได้รับการสนับสนุนการจัดหรือดำเนินการจัด โดยองค์กรหรือสมาคม เพื่อผลประโยชน์ของสมาคมหรือองค์กรนั้น มุ่งที่ผลประโยชน์ของสมาคมหรือองค์กรเป็นหลัก ค่ายพักแรมชนิดนี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ค่ายพักแรมที่มีจุดประสงค์เฉพาะ ตัวอย่างค่ายในลักษณะนี้ เช่น ค่ายยุวชนคริสเตียน เป็นต้น

2) ค่ายพักแรมเอกชน (Private Camp) ได้แก่ ค่ายพักแรมที่มีการดำเนินการโดยเอกชนหรือคณะบุคคล เพื่อหวังกำไรเป็นวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนั้นจึงอาจเรียกค่ายพักแรมแบบนี้ว่า ค่ายพักแรมแบบการค้า ตัวอย่างค่ายในลักษณะนี้ เช่น ค่ายพักแรมของสำนักงานเพื่อนเดินทาง เป็นต้น

3) ค่ายพักแรมสาธารณะ (Public Camps) ได้แก่ ค่ายพักแรมที่ดำเนินการจัดโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้รับเงินสนับสนุนด้านงบประมาณจากทางราชการ

2.4.2 ค่ายพักแรมที่แบ่งตามลักษณะหรือจุดมุ่งหมายในการจัด คือ การแบ่งประเภทของการจัดค่ายพักแรมตามรูปแบบและวิธีการจัดหรือพิจารณาที่วัตถุประสงค์ของการจัดเป็นสำคัญ สามารถแบ่งออกได้เป็น 10 แบบ คือ

1) ค่ายพักแรมแบบเดินทาง (Trip Camps) หรือแบบธรรมชาติ (Natural Camps) มีลักษณะสำคัญคือ การใช้ชีวิตค้างแรมอยู่ในธรรมชาติ โดยมีการวางแผนว่าจะ

เดินทางไปสถานที่ใด พักที่ใด ส่วนใหญ่มุ่งที่การศึกษาภูมิประเทศและธรรมชาติศึกษา ลักษณะการตั้งค่ายจะเป็นแบบค่ายชั่วคราวโดยอาศัยสิ่งติดตั้งเป็นที่นอน หรือใช้รัตนอน หรือนอนบนแพล่องแก่ง ประโยชน์ของค่ายลักษณะนี้คือเป็นการฝึกตนในการใช้ชีวิตกลางแจ้ง รู้จักการช่วยตัวเองและการปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติ

2) ค่ายพักแรมแบบถาวร (Residential Camps) คือ ค่ายพักแรมที่มีที่ตั้งถาวร มีคณะดำเนินการประจำ มีการจัดค่ายเป็นประจำ มีการจัดตกแต่งและจัดสถานที่ให้เป็นระเบียบ มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครันหรือตามสมควร ค่ายพักแรมถาวรในประเทศไทย ได้แก่ ค่ายลูกเสือประจำจังหวัด ค่ายวชิราวุธ ค่ายลูกเสือแห่งชาติ ค่ายลูกเสือสวนสยาม เป็นต้น แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1) ค่ายพักแรมระยะสั้น (Short - term Residence Camps) ได้แก่ ค่ายพักแรมที่มีเวลาการจัดตั้งเป็นครั้งคราว โดยมากมักเป็นค่ายที่จัดโดยองค์กรหรือเป็นค่ายที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ อาจใช้เวลา 1-2 วัน หรือ 1-2 สัปดาห์ เช่น ค่ายฤดูร้อนของ Y.M.C.A. ซึ่งจัดครั้งละ 7-10 วัน ค่ายลูกเสือสวนสยาม ซึ่งจัดครั้งละ 1-2 วัน เป็นต้น

2.2) ค่ายพักแรมระยะยาว (Long – term Residence Camps) ค่ายแบบนี้จะเหมือนกับการจัดค่ายระยะสั้น เพียงแต่มีเวลาในการจัดนานกว่า คือใช้เวลา 1 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้ปรับปรุงตัวเอง มีประสบการณ์หลายๆ ด้าน มีความอดทน รู้จักการใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่น ๆ

3) ค่ายพักแรมแบบสหศึกษา (Co – Education Camps) หมายถึง ค่ายพักแรมที่จัดให้เยาวชนชายหญิง มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ค่ายพักแรมแบบสหศึกษาเกิดจากความคิดของนักการศึกษาที่ว่า การที่เยาวชนชายหญิงได้มีกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน จะเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างเพศ การแก้ปัญหาเรื่องเพศตรงข้ามได้อย่างเหมาะสม ภายใต้การแนะนำของที่ปรึกษาของค่ายพักแรม

4) ค่ายพักแรมแบบครอบครัว (Family Camps) หมายถึง ค่ายพักแรมที่สมาชิกครอบครัว ได้มีโอกาสประกอบกิจกรรมร่วมกัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยทางค่ายจะคอยอำนวยความสะดวกให้ นอกจากนี้ยังมีบริการด้านความรู้ ความบันเทิง ค่ายแบบนี้ในประเทศไทย ได้แก่ ค่ายที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้น

5) ค่ายพักแรมแบบอนุรักษ์ธรรมชาติ (Conservation Camps) มีจุดมุ่งหมายเพื่อการปลูกฝังชาวค่ายให้มีนิสัยรักธรรมชาติ เห็นคุณค่าและประโยชน์ของธรรมชาติ เพื่อช่วยกันอนุรักษ์ต่อไป ทั้งเป็นการศึกษาธรรมชาติโดยการปฏิบัติจริง ทำให้เยาวชนมีความซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ

6) ค่ายพักแรมสุขภาพ (Health Camps) ค่ายพักแรมแบบนี้จัดเพื่อ

ปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักการส่งเสริมรักษาสุขภาพของตนเองและส่วนรวม เพื่อส่งเสริมความรู้เบื้องต้นด้านสุขภาพและสุขปฏิบัติ กิจกรรมที่เน้นในค่ายลักษณะนี้ เช่น กิจกรรมด้านการรักษาความสะอาด การออกกำลังกาย กิจกรรมนันทนาการ และความรู้ด้านโภชนาการ

7) ค่ายพักแรมสุดสัปดาห์ (Weekend Camps) ได้แก่ ค่ายพักแรมที่จัดในวันสุดสัปดาห์ คือ วันเสาร์-อาทิตย์ ค่ายแบบนี้นิยมใช้เพื่อการฝึกอบรมเตรียมเจ้าหน้าที่ประจำค่าย เพื่อการวางแผนและการทดลองจัดกิจกรรมก่อนการดำเนินงานจริง หรืออาจจัดเพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อน และการจัดค่ายแบบนี้เหมาะกับผู้ที่มีความรู้และประหยัดค่าใช้จ่าย

8) ค่ายกลางวัน (Day Camps) ได้แก่ ค่ายที่ชาวค่ายจะใช้เวลากลางวันที่ค่าย แต่ในเวลากลางคืนก็พักที่บ้านของตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของค่ายลักษณะนี้ ค่ายแบบนี้เหมาะสำหรับเยาวชนที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้มาก กิจกรรมที่จัดจะคล้ายคลึงกับที่จัดในค่ายพักแรมทั่วไป ส่วนมากนิยมจัดในช่วงปิดภาคฤดูร้อน เช่น การจัดค่ายกลางวัน หรือ Day Camps นี้ เช่น Y.P.D.C. (ศูนย์พัฒนาผู้นำ) เป็นต้น

9) ค่ายพักแรมอาสาสมัคร (Voluntary Work Camps) นับเป็นค่ายพักแรมที่มีจุดมุ่งหมายที่ต่างไปจากค่ายอย่างอื่น คือจัดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมหลักของค่ายแบบนี้จะมีการพัฒนาหรือการสร้างสาธารณประโยชน์ เช่น สร้างสะพาน อ่างเก็บน้ำ หรือโรงเรียน ค่ายแบบนี้นิยมมากในหมู่นิสิตนักศึกษาและเป็นที่รู้จักกันในนามของค่ายอาสาพัฒนาชนบท และเกือบทุกสถาบันจะมีชมรมค่ายอาสาและออกค่ายพัฒนาทุกปี

10) ค่ายพักแรมสำหรับคนพิการ (Handicapped Camps) ได้แก่ ค่ายพักแรมที่จัดสำหรับชาวค่ายที่มีความพิการทางร่างกาย ทางระบบประสาท ทางอารมณ์หรือทางจิตใจ เพื่อให้เยาวชนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้น หน่วยงานที่มีการจัดค่ายแบบนี้ เช่น กรมประชาสงเคราะห์ Y.M.C.A. เป็นต้น

แต่เดิมการพักแรมมิได้เป็นระบบ มุ่งหวังเพื่อการพักแรมระหว่างการเดินทาง ต่อมาได้มีการพัฒนาให้เป็นระบบมากขึ้น ปัจจุบันปรัชญาของค่ายพักแรมก็พัฒนาจากเพื่อความสนุกสนานมาเป็นเพื่อการศึกษาและนันทนาการ ความเชื่อเกี่ยวกับค่ายพักแรมในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 เชื่อว่าการจัดค่ายพักแรมควรมีสมาชิกไม่เกิน 50 คน จัดเป็นแบบรวมอำนาจ มีกิจกรรมที่กำหนดแน่นอนและเกือบไม่มีการวางแผนในการจัดโปรแกรม ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ค่ายพักแรมมีการขยายตัวมากขึ้นทั้งจำนวนสมาชิกและการจัดโปรแกรม มีการยอมรับหลักการทางการศึกษา เพื่อสร้างบุคลิกภาพและเป็นพลเมืองดี ความสมบูรณ์ของความเชื่อก็มีมากขึ้น มีการยอมรับผู้นำ การจัดการ การฝึกหัด และการจัดโปรแกรม แต่อย่างไรก็ตามสามารถแบ่งความเชื่อนี้ออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ คือ

1. กลุ่มที่หนึ่งเชื่อว่า การพักแรมคือการจัดในสถานที่ที่เป็นสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติอย่างแท้จริง ต่อต้านการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก หรือกิจกรรมที่มีในเมืองทั้งหมด

2. กลุ่มที่สองเชื่อว่า ควรมีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในเมือง และกิจกรรมในเมืองทั้งหมด อันเป็นความเชื่อที่ขัดแย้ง ตรงข้ามกับกลุ่มที่หนึ่ง

3. กลุ่มที่สามเชื่อว่า ควรมีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีเครื่องมือในการประกอบกิจกรรมพอเพียง อันเป็นกลุ่มสายกลางระหว่างสองกลุ่มแรก

2.5 จุดมุ่งหมายทั่วไปของค่ายพักแรม มีดังนี้ (ภูสิทธิ์ ประยูรอนุเทพ. 2540 : 15 ; อ้างอิงจาก Viola and Crowford. 1961)

1) ค่ายพักแรมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในอุดมคติ เป็นเหมือนห้องทดลอง การดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย เพราะเด็กจะเป็นผู้กำหนดวิถีทางของเขาร่วมกัน เป็นการปลูกฝังการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2) ค่ายพักแรมให้ความสนุกสนาน ความสนุกนี้ได้จากการผจญภัย การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ การได้พบกับเพื่อนใหม่

3) ค่ายพักแรมช่วยให้เกิดการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4) ค่ายพักแรมช่วยการปรับตัวทางสังคม

5) ค่ายพักแรมพัฒนานิสัยและบุคลิกภาพที่ดี

6) ค่ายพักแรมช่วยให้รู้จักการรักษาสุขภาพ และรักษาความปลอดภัย

7) ค่ายพักแรมช่วยพัฒนาความรัก และความสนใจการใช้ชีวิตนอกเมือง

8) ค่ายพักแรมสร้างให้เกิดความมีน้ำใจ

2.6 ลักษณะกิจกรรมพื้นฐานของการจัดค่ายพักแรม (ภูสิทธิ์ ประยูรอนุเทพ. 2540 : 38–41)

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ของกลุ่ม เนื่องจากชาวค่ายแต่ละคนมีพื้นฐานด้านความรู้ สังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้น ในช่วงแรกของการจัดค่าย ผู้นำกลุ่ม (Leader) จะใช้กิจกรรมทางด้านกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการ “ละลายพฤติกรรม” หรือ Ice Breaking เพื่อลดความเครียดของผู้เข้าค่าย เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน สร้างความสนิทสนมกันระหว่างสมาชิกค่าย ได้แก่ กิจกรรมประเภทเกมหรือเพลง หรือเป็นกิจกรรมที่ต้องลงมือทำร่วมกัน และในขณะที่เดียวกันก็จะเป็นโอกาสที่ผู้นำกลุ่มจะได้สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของสมาชิกค่ายแต่ละคนด้วย

กิจกรรมธรรมชาติศิลป์ เป็นกิจกรรมทางด้านศิลปะและการประดิษฐ์ โดยเน้นที่นำธรรมชาติมาพัฒนา สร้างสรรค์เป็นชิ้นงานที่เกิดประโยชน์ หรือเกิดความสวยงามทางศิลปะ เช่น การประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ง่ายๆ จากวัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติ งานสาน งานปั้นหรือการวาดภาพ เป็นต้น เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวค่ายได้แสดงออก พัฒนาความคิดสร้างสรรค์

มองเห็นประโยชน์ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ผลงานของชาวค่ายช่วยสร้างให้เกิดความภาคภูมิใจ และสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวชาวค่ายอีกด้วย

กิจกรรมการแสดง ในช่วงเวลาที่จัดค่ายพักแรมจะมีกิจกรรมที่เป็นการแสดงของ สมาชิกชาวค่ายแต่ละกลุ่ม เป็นการแสดงที่มีลักษณะไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ หรือเครื่องแต่งกาย มากนัก เน้นที่การแสดงออกการมีส่วนร่วมและจินตนาการ โดยทั่วไปมักใช้ประโยชน์จาก สิ่งแวดล้อมของค่ายเป็นสำคัญ การแสดงเป็นการเปิดโอกาสให้ชาวค่ายได้มีโอกาสแสดงออกถึง ความคิดและความสามารถของแต่ละคน มีการปรึกษาหารือถึงเนื้อเรื่อง การวางตัวแสดง วางบทบาท และร่วมมือกันในการเตรียมการแสดงและการฝึกซ้อม สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ สมาชิกชาวค่ายทุกคนคนร่วมในการแสดง และมีสิทธิ์เลือกตามความสามารถและความสนใจ ของตนเอง ภายใต้การกระตุ้นและการแนะนำของผู้นำกลุ่ม

กิจกรรมธรรมชาติศึกษา เป็นกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมทั้งการสร้างตระหนักในความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรงที่ชาวค่ายได้เล่นเกม ทดลองและการปฏิบัติ จริง มิใช่การบรรยายหรือฟังการอภิปราย

กิจกรรมพลศึกษาและนันทนาการ ในค่ายพักแรมมีกิจกรรมพลศึกษาและ นันทนาการต่างๆ มากมาย เช่น ยิงธนู ยิงปืน การว่ายน้ำและความรู้ความปลอดภัยทางน้ำ การกรรเชียงเรือ กิจกรรมฐานวิบากต่างๆ เช่น การโยนตัวจากที่สูง การปีนต้นไม้ สะพานเชือก กิจกรรมเข้าจังหวะ เกมเบ็ดเตล็ดและเพลง เกมและกีฬากลางแจ้ง การเดินทางไกล การตั้งค่าย พักแรม การแข่งขันกีฬา โดยปกติการจัดค่ายพักแรมจะพยายามจัดกิจกรรมทางพลศึกษาที่มีความแตกต่างจากกิจกรรมหลักในโรงเรียน เช่น ฟุตบอล หรือบาสเกตบอล เป็นต้น ซึ่งการเรียนรู้ ในกิจกรรมพลศึกษานั้นมี 3 ชั้นคือ

ชั้นที่ 1 การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การเรียนรู้ทักษะต่างๆ ของกิจกรรมนั้น เช่น ทักษะในการยิงธนู ทักษะการโยนตัวจากที่สูง เป็นต้น

ชั้นที่ 2 การเรียนรู้เสริม ได้แก่ การเกิดข้อความรู้เพิ่มจากชั้นที่ 1 เช่น การดูแลรักษา อุปกรณ์ การเลือกอุปกรณ์ การซ่อมแซม การพยาบาลเบื้องต้นเมื่อบาดเจ็บ เป็นต้น

ชั้นที่ 3 การเรียนรู้การอยู่ร่วมในกลุ่ม ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม นั้น เช่น เรียนรู้เรื่องการร่วมแรงร่วมใจ การแพ้ชนะ การรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การตัดสินใจ ด้วยการให้เหตุผล ความกล้าหาญ ความเป็นผู้นำหรือผู้ตาม การเรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว ฯลฯ เป็นต้น

กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามจังหวะและโอกาสต่างๆ เช่น การจัดงานวันเกิดของสมาชิกค่าย งานออกร้าน การทำบุญตักบาตร วันเทศกาลที่เป็นเหตุการณ์จริง หรืออาจเป็นการสร้างวันสมมุติก็ได้ เช่น วันที่น้ำท่วมหมดโลก วันในประวัติศาสตร์ กิจกรรม

ประเภทนี้อาจเป็นการจำลองสภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมในบทบาทสมมุติ คล้ายกับกิจกรรมการแสดงที่กล่าวมาแล้ว

กิจกรรมประจำวันต่าง ๆ เนื่องจากชาวค่ายพักแรมมีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นเวลาหลายวัน จึงมีกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรอยู่มาก ซึ่งสมาชิกค่ายต้องเข้าร่วมและมีหน้าที่ รับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย อาทิ

- เป็นผู้รักษาเวรประจำวัน ซึ่งรับผิดชอบในการควบคุมตารางเวลาของค่ายทั้งหมด ในวันที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ประกาศความเคลื่อนไหวและข่าวสารต่าง ๆ ในค่าย

- เป็นผู้พยากรณ์อากาศประจำวัน ซึ่งชาวค่ายต้องนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ จากการเข้าร่วมกิจกรรมธรรมชาติศึกษา มาใช้ในการพยากรณ์อากาศประจำวัน

- การแสดงสิ่งประดิษฐ์ของกลุ่ม นอกเหนือจากการสร้างสรรค์ส่วนบุคคลแล้ว แต่ละกลุ่มจะร่วมมือกันในการประดิษฐ์และสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มด้วย

- การให้ข้อคิดประจำวัน ชีวิตของชาวค่าย อาจเริ่มต้นด้วยการให้ข้อคิดประจำวัน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะเสนอข้อคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ด้วยวิธีการบอกเล่า หรือโดยการแสดงสั้น ๆ หรือการอภิปราย สัมภาษณ์ เป็นต้น

- การเสนอบทกลอน หรือคำประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งอาจ เป็นผลงานของกลุ่มหรือบุคคลก็ได้

- การจัดบ้านสะอาด เพื่อเป็นการกระตุ้นความร่วมมือกัน และสร้างสุขลักษณะนิสัย จึงมีการแข่งขันการจัดบ้านสะอาดประจำวัน ตลอดระยะเวลาของการจัดค่ายมีการประกาศและ มอบธงประจำบ้านสะอาด

- เวนจัดอาหารประจำวัน เพื่อฝึกให้รู้จักการเป็นผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และ ยังสามารถสอดแทรกคุณธรรมอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การกล่าวคำขอบคุณหรือการกล่าวคำสุภาพ แต่ผู้ที่ให้บริการเรา อย่างนี้เป็นต้น

- กิจกรรมที่สอดคล้องกับท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมประเพณี เช่น ภาษาเหนือวันละคำ รายการอาหารเหนือประจำวัน (แม่บ้านสมองใส) ฯลฯ เพื่อฝึกให้ชาวค่ายรู้จักสนใจในวัฒนธรรม ของท้องถิ่นที่ไปจัดตั้งค่ายอยู่ โดยแหล่งข้อมูลอาจได้จากชาวบ้านหรือสมาชิกค่ายด้วยกัน พี่เลี้ยง หรือวิทยากรที่เป็นประชาชนในเขตนั้นๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ ทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น

- กิจกรรมนิทานสอนใจ หรือนิทานก่อนนอน เป็นการฝึกให้สมาชิกร่วมมือกันทำงาน เป็นทีม โดยการเสนองานอาจเป็นการเล่าเรื่องที่มีลีลาการใช้น้ำเสียง หรืออาจให้สมาชิกในกลุ่ม ที่เหลือร่วมแสดงประกอบการเล่าก็ได้ เมื่อเล่าจบแล้วก็มีการสรุปว่านิทานเรื่องนั้นๆ สอนหรือให้ แก่คิดในเรื่องใด

- กิจกรรมระเบียบ ประเพณี หรือพิธีการต่างๆ สมาชิกค่ายอาจได้รับมอบหมายให้ เป็นผู้นำกิจกรรมที่เป็นพิธีการต่างๆ เช่น การสวดมนต์ การน่านั่งสมาธิ การเจริญชง การกล่าว

ต้อนรับผู้มาเยี่ยมค่าย การกล่าวขอบคุณวิทยากร การกล่าวแนะนำวิทยากร เป็นต้น ทั้งนี้เป็นการฝึกความเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ ฝึกความกล้าหาญ หรืออาจใช้วิธีการอาสาสมัคร (Volunteer) แทนการมอบหมายงานล่วงหน้าก็ได้ และควรมีการให้คำชมอาสาสมัครในกิจกรรมนั้นๆ ตามสมควร

3. การจัดการศึกษาออกโรงเรียน

การจัดการศึกษาออกโรงเรียนในปัจจุบัน มิใช่เป็นการจัดการศึกษาเพียงเพื่อให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้อย่างที่หลายคนเข้าใจ แต่เป็นการให้บริการและให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เขามีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ทราบข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ มีเครื่องมือและรู้จักแสวงหาข้อมูลมาประกอบการคิดและตัดสินใจ เพื่อจะได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามควรแก่สภาพ เป็นการจัดการศึกษาที่ช่วยให้ประชาชนรู้จักแสวงหาและเลือกสรรสิ่งที่ดีงามนำไปปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนให้ดีขึ้น การศึกษาออกโรงเรียนจึงเป็นวิธีการให้การศึกษาคือต้องการส่งเสริมให้ประชาชนดีขึ้นด้วยตนเอง ให้ประชาชนและชุมชนพึ่งตนเอง ทั้งนี้เพราะความจริงแล้วการศึกษามีใช่เป็นการให้ความรู้ ทักษะ หรือการเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียนให้เข้ากับแบบแผนตามที่ครูอาจารย์ได้เล่าเรียนมาจากตำราวิชา แต่เป็นการแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมแก่มนุษย์ ซึ่งทางเลือกนี้ย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะการณ์ของสังคม สิ่งแวดล้อม และกาลสมัย

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เป็นการจัดบริการการศึกษาปูพื้นฐานให้ประชาชนสามารถอ่านออกเขียนได้ แก้ปัญหาเป็น พึ่งพาตนเองได้ และเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาข้อมูลมาพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ซึ่งมีวิธีการเรียน 3 วิธี คือ การเรียนแบบชั้นเรียน การเรียนทางไกล และการเรียนด้วยตนเอง

2. การจัดบริการข่าวสารข้อมูล เป็นการจัดบริการทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ของสังคม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในอันที่จะปรับปรุงชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น

3. การจัดการเรียนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ เป็นการจัดบริการทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมงานอาชีพ ให้เห็นช่องทางการประกอบอาชีพ ฝึกทักษะที่จำเป็นให้สามารถทำงานและประกอบอาชีพได้ทั้งการประกอบอาชีพอิสระและรับจ้างแรงงาน โดยจัดบริการในหลายรูปแบบ เช่น กลุ่มสนใจ การฝึกวิชาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมต่าง ๆ และการส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น

3.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2522 ตาม มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2515 (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2522 ซึ่งกำหนดให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็น กรมหนึ่งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนวิจัย พัฒนา อุดหนุน ส่งเสริม ประสานงาน ให้บริการและดำเนินงานในด้านการศึกษานอกโรงเรียน

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 หมวด 2 ข้อ 14 ระบุไว้ว่า “รัฐพึงเร่งรัดและสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนในลักษณะต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคล ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาในระบบ โรงเรียนเป็นอันดับแรก” และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 9 (2545 – 2549) ได้วางนโยบายเน้นการกระจายบริการสังคมให้ถึงมือประชาชนในชนบทอย่างกว้างขวาง โดยระดมงบประมาณและกำลัง ทั้งของรัฐบาลและเอกชน มาสนับสนุนแผนงานในด้านนี้ในส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน ระบุไว้ในบทที่ 7 ข้อ 1.1 (5) ว่าการศึกษานอกโรงเรียน จะต้องขยายให้กว้างขวาง ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน โดยเน้นการฝึกอบรมด้านอาชีพ จัดเนื้อหาวิชาเรียนให้ตรงกับ ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นให้ประหยัดและต่อเนื่องกัน และให้มีการประสานงานกัน ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ข้อ 1.1 (7) การใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา ซึ่งมี อยู่กว้างขวางอยู่ในขณะนี้ ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ โดยจะเน้น ในการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนก่อน

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของแผนการศึกษา- แห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ บทบาทของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. จัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อแก้ไขการไม่รู้หนังสือ ให้การศึกษาทดแทนแก่ ผู้ไร้โอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียน ให้การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น จัดบริการ ส่งเสริมการอ่าน จัดพิพิธภัณฑ์การศึกษา การศึกษาทางสื่อสารมวลชน จัดการศึกษานอก- โรงเรียนในรูปแบบที่เหมาะสมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถ การปรับปรุงชีวิต ความเป็นอยู่ แก้ไขปัญหาชีวิตประจำวัน การพัฒนาชุมชน ความเป็นพลเมืองดีในระบอบ- ประชาธิปไตย

2. วางแผนวิจัย พัฒนา และฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน ใน ความรับผิดชอบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

3. ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียน และฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษาออกโรงเรียนอื่น ทั้งของรัฐและเอกชน

4. อุดหนุน ส่งเสริม และให้บริการเกี่ยวกับการศึกษาออกโรงเรียน กำหนดงาน การศึกษาออกโรงเรียนอื่น ในรูปการอุดหนุน การฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตรและวัสดุ อุปกรณ์ การศึกษาออกโรงเรียน การประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงงานการศึกษาออกโรงเรียน

3.2 หลักในการจัดการศึกษาออกโรงเรียน

การจัดการศึกษาออกโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปัจจุบันมิใช่เพื่ออนาคต ดังนั้นรูปแบบ เนื้อหา ตลอดจนวิชาการจัดการศึกษาจึงต้องสอดคล้อง เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมของผู้เรียนจึงจะเกิดประโยชน์ และสามารถนำไปใช้จริง ดังที่ ทองจุล ชันขาว (2535 : 46-47) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาออกโรงเรียน ควรมีหลักการดังนี้

3.2.1 การจัดการศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า การศึกษาออกโรงเรียน ต้องจัดให้แก่คน ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิในครรภ์มารดาทีเดียว โดยการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ในการปฏิบัติตน ดูแลสุขภาพของตนเอง ซึ่งจะส่งผลไปยังบุตรที่อยู่ในครรภ์ เมื่อลูกมีโอกาสสัมผัสตาโลกแล้ว ก็ต้องให้การศึกษาต่อไปอีก จะปล่อยให้ศึกษาเองตามธรรมชาติไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้รวดเร็วขึ้น ไม่ต้องไปลองผิดลองถูกอีกต่อไป คนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา การจัดการศึกษาก็ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงอายุคน ตั้งแต่วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ วัยชรา ซึ่งต้องการปรับตัวทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ชีวิต ความเป็นอยู่ การศึกษาออกโรงเรียนจึงต้องจัดให้สอดคล้อง และช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

3.2.2 จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และสังคม เนื้อหา หลักสูตรของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนมักจะถูกกำหนดเอาไว้ล่วงหน้า โดยสังคมจะกำหนดว่านักเรียนน่าจะต้องรู้เรื่องนั้น จะต้องรู้เรื่องนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมเป็นส่วนใหญ่ แต่ในการจัดการศึกษานอกระบบ จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระที่จะเรียนไม่เหมือนใคร เพื่อให้ตรงกับความต้องการ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้จริง การศึกษาความต้องการที่แท้จริงของบุคคล ชุมชนและสังคม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เป็นพื้นฐานในการจัดโครงการต่างๆ ของการศึกษาออกโรงเรียน

3.2.3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ผู้เรียนไม่ใช่ภาชนะเปล่าที่ครูมีหน้าที่หยิบยื่นสิ่งต่างๆ ให้ หากผู้เรียนเป็นผู้มีประสบการณ์ จึงมีความจำเป็นต้องให้ผู้เรียนนำสิ่งที่มีอยู่ที่แตกต่างกัน มาแลกเปลี่ยนก็จะช่วยให้แตกฉานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของอยากที่จะพัฒนาต่อสาเหตุที่โครงการหลายโครงการต้องเลิกล้มไปทันทีเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐถอนตัวออกจากหมู่บ้าน ก็เพราะชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมทั้งทาง

ร่างกายและจิตใจ ไม่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะดำรงกิจกรรมนั้นๆ

3.2.4 จัดการศึกษาให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ การทำเทคโนโลยีราคาแพงต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสูง เข้าไปในหมู่บ้านชนบท ไม่ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายสามารถยืนอยู่บนขาตนเองได้ ในทางตรงกันข้าม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสอนทักษะพื้นฐานในการหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถยืนอยู่บนขาของตนเอง การศึกษามีใช้การหยิบยื่นให้ แต่จะต้องเป็นการแสวงหาด้วยตนเอง โดยมีการจัดระบบโครงสร้าง รูปแบบ องค์กร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองด้วยตนเอง ไปสู่จุดหมายที่ตั้งเอาไว้

3.2.5 จัดการศึกษาโดยการประสานงาน และระดมกำลังที่มีอยู่ในท้องถิ่น ปัญหาเร่งด่วนของกลุ่มเป้าหมายมิใช่ต้องการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่ในชนบทจะเกี่ยวข้องกับเรื่องปาก เรื่องท้อง การศึกษาเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จำเป็นต้องจัดให้มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ สัมพันธ์กับชีวิตจริง จึงจำเป็นจะต้องร่วมมือกันหลายฝ่าย เช่น เกษตร สาธารณสุข มหาตมไทย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมที่จัดมีความหมายและมีคุณค่าตอบสนองปัญหาของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

นอกจากนั้นตามแนวนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนไว้ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537ก : 4)

1. ความกว้างขวาง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องกว้างขวางทั่วถึง และเป็นธรรม เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ วัย ความพร้อมของร่างกาย และสติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งที่ภูมิลำเนาในเมืองและชนบทที่ห่างไกล ให้ได้รับบริการการศึกษานอกโรงเรียนอย่างทั่วถึง

2. คุณภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับและส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถของกลุ่มเป้าหมายตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของชุมชนอย่างแท้จริง

3. ความหลากหลาย ยืดหยุ่น และสอดคล้อง งานการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่น และหลากหลายในรูปแบบ เนื้อหาและวิธีการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และเหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ รวมทั้งสภาพที่แตกต่างกันของกลุ่มเป้าหมาย

4. บูรณาการการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องบูรณาการทั้งเนื้อหาให้ครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และวิธีการเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระเภทต่าง ๆ รวมทั้งระหว่างการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการศึกษานอกโรงเรียนได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติในทุกกิจกรรม และทุกกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบก็คือ “มุ่งส่งเสริมให้ประชาชน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหา เป็น เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ” โดยจะพยายามลดช่องว่างระหว่างคนในเมืองกับคนในชนบท ในเรื่องความแตกต่างของโอกาสทางการศึกษาให้ลดน้อยลง (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 216)

3.3 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานการศึกษาออกโรงเรียน

จากนโยบายการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หน่วยงานการศึกษาออกโรงเรียน จึงมีบทบาทหน้าที่ของงานการศึกษาออกโรงเรียน 3 ประการ (กรมการศึกษาออกโรงเรียน. ม.ป.ป. : 31) คือ

1) จัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน การศึกษาออกโรงเรียนจะต้องทำหน้าที่หลักในการริเริ่มและจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน พัฒนาและปรับปรุงวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการลักษณะกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับสภาพของสังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน จะมีความแตกต่าง และหลากหลายทั้งในด้านของหลักสูตรเนื้อหา และวิธีการเรียนการสอน และข้อกำหนดต่าง ๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อชดเชยโอกาสทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน โดยมีลักษณะที่มุ่งเน้นประกาศนียบัตร เช่น หลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนระดับประถมศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และไม่มุ่งเน้นที่ประกาศนียบัตร เช่น หลักสูตรการอบรมต่าง ๆ

2) จัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาออกโรงเรียนมีภารกิจที่สำคัญยิ่งในอันดับรองลงมา ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคล กลุ่มบุคคล และชุมชนตามโอกาสที่เหมาะสม โดยส่งเสริมให้บุคคลได้รับความรู้เจตคติ และทักษะจากประสบการณ์ประจำวันในครอบครัว ชุมชน จากการทำงาน การเล่น แหล่งวิทยาคารสื่อมวลชน และการเรียนรู้ในวิถีชีวิต (Accidental Learning) เช่น รายการโทรทัศน์ ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หนังสือพิมพ์ฝ่าผ่น จดหมายข่าว เป็นต้น

3) จัดกิจกรรมเพื่อเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน มี 2 ลักษณะ คือ ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน หรือองค์ประกอบของโรงเรียนอันเป็นข้อกำหนด (Requirements) ของหลักสูตรในระบบโรงเรียน เช่น วิทยุ โรงเรียนถือเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษาในระบบโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และประการที่สองทำหน้าที่เป็นส่วนเสริมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ เช่น เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร การเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน การเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนเพิ่มเติม (Supplement) เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ มีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น แต่มิได้เป็นข้อกำหนดเหมือนประการที่หนึ่ง เช่น รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งจัดเพื่อเสริมหลักสูตรการสอนภาษาต่างประเทศเหล่านี้ เป็นต้น

3.4 การแบ่งส่วนราชการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2522 ให้แบ่งส่วนราชการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการกรม
2. กองปฏิบัติการ
3. กองแผนงานและวิจัย
4. กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
5. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ศูนย์บริการเพื่อการศึกษา

หน้าที่และความรับผิดชอบของกองต่าง ๆ

1. สำนักงานเลขาธิการกรม รับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับงานธุรการทั่วไปของกรม ดำเนินงานประชาสัมพันธ์ สารบรรณ การเงินและการบัญชี พัสดุ การเจ้าหน้าที่ อาคารสถานที่ และปฏิบัติหน้าที่อื่น ที่มีได้อยู่ในความรับผิดชอบของกองใดกองหนึ่งโดยเฉพาะ
2. กองแผนงานและวิจัย รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อใช้ในการวางแผนและปรับปรุงแผนการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว จัดทำและควบคุมงบประมาณ รวบรวมจัดทำสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงสถิติเพื่ออ้างอิงทำการวิจัย ผลิตเอกสารวิจัยประเมินผล และติดตามผลการปฏิบัติงานโครงการต่างๆ และประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนกับประชาชน ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
3. กองการพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน รับผิดชอบในการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญและสายอาชีพทุกสาขาวิชา วิเคราะห์และผลิตแบบเรียน คู่มือครู เอกสารประกอบหลักสูตร ประมวลการสอน ตลอดจนรูปแบบกระบวนการและเทคนิคการเรียนการสอน การศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภทและสาขาวิชา วิเคราะห์และวางแผนในการพัฒนาคุณภาพบุคลากร และดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาคุณภาพบุคลากร ครู อาสาสมัครและผู้รับผิดชอบงานปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในเรื่องพัฒนาหลักสูตรและตำรา และในเรื่องการพัฒนาคุณภาพบุคลากรด้วยสร้างข้อสอบมาตรฐาน และพัฒนาวิธีการควบคุมมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จสายสามัญและสายอาชีพทุกระดับ และทุกสาขาวิชา
4. กองปฏิบัติการ รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน จัดดำเนินการให้บริการควบคุม

ดูแล และติดตามผลการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ กลุ่มสนใจ ห้องสมุดโรงเรียน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดเคลื่อนที่ ศูนย์รับบริจาคหนังสือ โสตทัศนศึกษา การศึกษาวิทยุและไปรษณีย์ ตลอดจนควบคุมดูแลติดตามผลการปฏิบัติงาน ศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัด และศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนประจำภาค

5. ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีหน้าที่ให้บริการการจัดการศึกษาปรับปรุง และส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ผลิตภัณฑ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการสอน เป็นศูนย์บริการสำหรับเทคโนโลยีทางการศึกษา จัดและดำเนินรายการวิทยุโรงเรียน วิทยุเพื่อการศึกษาประชาชน และโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

6. ศูนย์บริการเพื่อการศึกษา มีหน้าที่จัดและควบคุมพิพิธภัณฑสถานศึกษา เพื่อให้บริการแก่นักเรียนและประชาชน จัดศาลาวันเด็ก เพื่อส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน จัดและดำเนินการ ท้องฟ้าจำลอง เพื่อการศึกษาทางด้านดาราศาสตร์

3.5 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์บริการการศึกษา

นอกโรงเรียนเขต

จากที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2537 ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ขยายศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้นอีก 3 แห่ง รวมเป็น 4 แห่ง ได้ส่งผลให้จำนวนประชาชนในกรุงเทพมหานครได้รับการศึกษามากขึ้นจากเดิม ถึงร้อยละ 50.80 หากแต่ยังไม่เป็นการเพียงพอกับจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครที่มีถึง ล้านคน

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารทางการศึกษานอกโรงเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและประชากรวัยแรงงานในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษา มีโอกาสได้รับการยกระดับความรู้พื้นฐานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบาย ด้านการศึกษาของรัฐบาล ในการเร่งยกระดับพื้นฐานการศึกษาจาก 9 ปี เป็น 12 ปี รวมทั้ง การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานให้สูงขึ้น รวมทั้งแนวทางการพัฒนาคน คุณภาพชีวิตและ สิ่งแวดล้อมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดตั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต เป็นสถานศึกษาในเขต การปกครองของกรุงเทพมหานคร เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมและประสานงาน หน่วยงาน ของรัฐเอกชนและสถานประกอบการต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตจัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งมุ่งเน้นในการพัฒนาคน

2. เพื่อขยายจุดบริการการศึกษาออกโรงเรียนให้สามารถที่จะบริการประชากรเป้าหมายได้อย่างครอบคลุม และทั่วถึงทุกพื้นที่
3. เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในการติดตามประสานงานให้กับกลุ่มประชากรเป้าหมายและเครือข่ายการศึกษาออกโรงเรียน
4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาออกโรงเรียน

บทบาทหน้าที่และโครงสร้าง

ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. สำรวจและวางแผนการจัดการศึกษาออกโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ
2. ประสานงานเครือข่ายการบริการการศึกษาออกโรงเรียน
3. ส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนทุกรูปแบบ รวมทั้งการให้บริการการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อเสริมในระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย
4. จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี จัดทำข้อมูลสารสนเทศ
5. บริการสื่อการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน
6. ประสานส่งเสริมให้มีศูนย์การเรียน หน่วยจัดการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อเป็นเครือข่ายการบริการการศึกษาออกโรงเรียน ศูนย์การศึกษาชุมชน
7. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

เนื่องจากศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต เป็นสถานศึกษาที่ขึ้นอยู่กับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงมีโครงสร้างที่เป็นส่วนหนึ่งของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร การดำเนินงานของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขตจะไม่มี การจัดองค์กรเป็นฝ่ายต่างๆ แต่จะมีการปฏิบัติงานในลักษณะโครงการ และมีการประสานสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันเป็นทีม

3.6 แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต

ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต (ศบข.) จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การจัดบริการเป็นไปอย่างกว้างขวางและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อขยายโอกาสและการบริการการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งระดับการศึกษาและประเภทของการบริการในด้านการศึกษายาสามัญ การศึกษาสายอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการศึกษาชุมชน (Community College) รวมทั้งการให้บริการสื่อที่มีคุณภาพหลากหลายเพียงพอ และมีระบบการกระจายสื่อให้ทั่วถึงครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้หลากหลายพอเพียง และเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของประชากรในกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้นวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางรายการไทยคม โทรทัศน์ วิทยุ และคอมพิวเตอร์ การวัดผลประเมินผลที่ทันสมัย รวดเร็ว เช่น การสอบหน้าจคอมพิวเตอร์ และการจัดทำหลักฐานการศึกษา โดยใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย

4. เพื่อพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและสร้างกลไกการตรวจสอบคุณภาพการนิเทศ และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (ศน.กทม.) แบ่งเป็น 4 ศูนย์ และมีหน่วยงานย่อยลงไป ดังโครงสร้างต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546ค: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (ศน.กทม.)

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 รับผิดชอบศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต (ศบข.) คลองสาน จอมทอง ดลิ่งชัน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ บางขุนเทียน บางพลัด ภาษีเจริญ ราษฎร์บูรณะ หนองแขม บางแค ธนบุรี

2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 2 รับผิดชอบศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต (ศบข.) ดินแดง บางซื่อ ปทุมวัน ป้อมปราบศัตรูพ่าย ราชเทวี บางรัก ดุสิต พญาไท สัมพันธวงศ์ พระนคร สาทร

3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 รับผิดชอบศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต (ศบข.) พระโขนง คลองเตย สวนหลวง ยายนาวา ห้วยขวาง บางกะปิ ลาดพร้าว จตุจักร วัฒนา ประเวศ บางคอแหลม

4. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 รับผิดชอบศูนย์บริการ การศึกษาออกโรงเรียนเขต (ศบข.) มีนบุรี บึงกุ่ม ดอนเมือง บางเขน ลาดกระบัง หนอง จอก

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1970 : 629-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการอยู่ ค่ายพักแรมที่มีต่อความคิดรวบยอดของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กชายอายุ 12–15 ปี จำนวน 150 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 75 คน และแบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่ 1 อายุระหว่าง 11.6–12.5 ปี จำนวน 20 คน กลุ่มที่ 2 อายุระหว่าง 12.6–14.5 ปี จำนวน 35 คน กลุ่มที่ 3 อายุระหว่าง 14.6–15.5 ปี จำนวน 20 คน ระยะเวลาทดลอง 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า

1. เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการอยู่ค่ายพักแรม ไม่พบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกเรื่อง
2. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างกลุ่มที่มีประสบการณ์ การอยู่ค่าย- พักแรม และไม่มีประสบการณ์การอยู่ค่ายพักแรม
3. มีความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า แต่ไม่มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญ

กรอสแมน (Grossman. 1971) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้อำนวยการ ค่ายพักแรมเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากเด็กชนิดที่พอจะรับเป็นสมาชิกค่ายพักแรมฤดูร้อนได้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้อำนวยการค่ายพักแรม 174 แห่ง ซึ่งเป็นค่ายพักแรมแบบอิสระ 82 แห่ง ค่ายพักแรมแบบมีระบบ 92 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้อำนวยการค่ายจะยอมรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ประเภทชอบเก็บตัว มากกว่า และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างค่ายพักแรมอิสระ กับผู้อำนวยการ ค่ายพักแรมอย่างมีระบบในเรื่องนี้
2. ผู้อำนวยการค่ายมีความเชื่อว่า ค่ายพักแรมจะจัดและให้ประโยชน์กับเด็กที่มีความ ต้องการจะอยู่ค่ายพักแรม และเด็กเหล่านั้นจะต้องมีความประพฤติดี ไม่ขัดต่อระเบียบของค่าย

ครูเกอร์ (Kruger. 1971 : 1751-A–1752-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการค่ายพักแรม ที่มีโปรแกรมเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า โครงการดังกล่าวสามารถช่วยให้นักเรียนชั้นประถมระดับ 5 และ 6 มีทั้งชาย และหญิง รวม 48 คน จากเมืองเบคฟอร์ด มีความรู้ความเข้าใจในความหมายของคำได้ดีกว่า นักเรียนที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม อย่างมีนัยสำคัญ

คอเรน (Coren. 1971) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการพัฒนาด้านสังคม ร่างกายและบุคลิกภาพระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย หลังจากการอยู่ค่ายพักกลางวัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง อายุระหว่าง 9-12 ปี จำนวน 118 คน ในรัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งรวมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพแคลิฟอร์เนีย และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการของสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงที่อยู่ค่ายพักแรม กับเด็กชายและเด็กหญิง ที่ไม่ได้อยู่ในค่ายในด้านสังคมและสมรรถภาพทางกาย

คาร์ และโจเซฟ (Kars and Josep. 1972 : 6426-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อการบริการ และโปรแกรมด้านการศึกษ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาผู้ใหญ่ยอมรับว่า การบริหารและโปรแกรมการศึกษาเป็นความจำเป็น และต้องการให้มีการขยายออกไป โปรแกรมการศึกษาจัดได้ตรงกับความต้องการในปัจจุบัน และควรจัดให้ตรงกับความต้องการต่อไป
2. นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการให้ขยายโปรแกรมการศึกษาทางด้านอาชีพ โดยเฉพาะด้านการค้า เทคนิคและธุรกิจ
3. ต้องการบริการด้านแนะแนว และการดูแลเด็ก มีส่วนน้อยที่มีความต้องการด้านการเงิน การค้า และการขนส่ง

คุนส์ (Coons. 1973 : 2809-A) ศึกษาพบว่า ค่ายพักแรมถาวรในเมืองนิวยอร์กที่จัดขึ้นมีระยะเวลา 12 วัน สามารถช่วยให้เด็กชายหญิงที่ด้อยทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม เปลี่ยนแปลงทัศนคติไปสู่การให้ความร่วมมือร่วมใจ มีส่วนร่วมในกลุ่มเพิ่มขึ้น และกลุ่มทดลองมีทัศนคติในเชิงบวก ดีกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

โรเซน (Rosen. 1974 : 289-A) ศึกษาค่ายแบบถาวรแห่งหนึ่ง ซึ่งมีชื่อว่า ทิควาร์ (Tikvah) ที่มีกิจกรรมระยะยาวถึง 8 สัปดาห์ ผลของการเข้าค่ายนี้ เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาทางอารมณ์และเด็กวัยรุ่นปกติ จำนวน 30 คน ได้รับการประเมินว่า มีความสามารถทางสังคม (Social Competence) เพิ่มขึ้น

ชิตวูด (Chitwood. 1977 : 2083-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากชาวค่ายชายหญิง ที่ร่วมเข้าค่ายพักแรมของ YCC (Youth Conservation Campus) ปรากฏว่าเมื่อเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของชาวค่ายในระยะเวลาช่วงก่อนและหลังเข้าร่วมค่ายพักแรมแล้ว ปรากฏว่าชาวค่ายมีความรู้และทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ

มัวร์ (Moore. 1977 : 693-A) พบว่า จากการอยู่ในค่ายพักแรมแบบถาวรเพียง 24 ชั่วโมง ก็สามารถเปลี่ยนแปลงนักเรียนเกรด 6 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมบางประการได้

ในโรงเรียน พฤติกรรมดังกล่าวลดลงได้ สำหรับความสามารถทางสังคมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ในค่ายพักแรมนั้น

มายเออร์ (Myers. 1978 : 1103-A) ทำการศึกษาทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของเด็ก อายุ 10-14 ปี ผลปรากฏว่า เมื่อเสร็จจากการร่วมกิจกรรมในค่ายพักแรมแล้ว เด็กมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

เซนเนอร์ (Chenery. 1979 : 1957-A) ได้ทำการศึกษาค่ายพักแรมฤดูร้อนในรัฐเมน โดยใช้เวลา 10 วัน พบว่า ช่วยทำให้เด็กหญิงอายุ 8-12 ปี มีความสามารถทางสังคมสูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ

คาร์เตอร์ (Carter. 1980 : 197-A) พบว่ากิจกรรมค่ายพักแรมที่เรียกว่า เอกเคริต ไวลเดอร์เนส แคมป์ (Eckerd Wilderness Camping) ในรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา ช่วยให้เด็กชายที่เป็นยูวอาชญากร มีผลการเรียนดีขึ้น ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม 6 เดือน และสามารถปรับตัวในโรงเรียนดีขึ้น

โอคเลย์ (Oakley. 1980 : 1536-A) ได้ทำการศึกษาในค่ายพักแรม ชื่อ Lotsafun ในมลรัฐเนวาดา สหรัฐอเมริกา ที่จัดสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ผลการศึกษาพบว่าเด็กปัญญาอ่อนที่เข้าค่าย สามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่าย

บราวน์ (Brown. 1981 : 2855-A) ศึกษาผลของกิจกรรมค่ายพักแรมต่อเด็กพิการในเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า ช่วยให้เด็กพิการมีแนวโน้มของการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นดีขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลลงได้ด้วย

มาร์ลัท (Marlatt. 1981 : 4001-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมค่ายกลางวัน ที่รัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา พบว่า กิจกรรมค่าย ช่วยให้เด็กอายุ 8 ขวบ มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

4.2 งานวิจัยในประเทศ

สุรัตน์ แสงลออ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของกิจกรรมค่ายพักแรมต่อชาวค่ายทางด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว-เก็บตัว โดยใช้ค่ายพักแรมของสมาคม วาย เอ็ม ซี เอ กรุงเทพมหานคร ซึ่งจัดในช่วงปิดภาคเรียนให้กับเยาวชนชาวค่าย ชั้น ม.1-ม.6 จำนวน 186 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มชาวค่ายที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ค่ามัชฌิมเลขคณิต และคะแนนบุคลิกภาพหลังเข้าค่ายสูงกว่าก่อนเข้าค่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ากิจกรรมเข้าค่ายมีส่วนช่วยให้ชาวค่ายที่มีลักษณะเก็บตัวได้รับการกระตุ้นและผลักดันให้มีความกล้า มีความเชื่อมั่นและแสดงออกมากขึ้น

สุรพล มั่นนิก (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการ จัดค่ายพักแรมในสถาบันผลิตครูพลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดดำเนินการค่ายพักแรม ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 26-30 ปี และมี

ความเห็นว่าคุณกรรมการค่ายควรพิจารณาเลือกผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดค่ายพักแรม เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดค่ายพักแรมเกี่ยวกับปัญหาในการจัดค่าย พบว่ามีปัญหาในด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และคณะกรรมการส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษา และผลที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบโดยระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2534 จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตที่จบหลักสูตรไปแล้วมีความคิดเห็นที่สามารถมีความรู้นำไปใช้ประโยชน์ทั้งในด้านส่วนตัวอาชีพ การงาน และพัฒนาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังที่ตั้งไว้ก่อนจะทำการศึกษา

อัญชรีย์ สรวงท่าไม้ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาสายสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล ที่มีต่อกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ผลวิจัยพบว่าครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มอยู่ในเกณฑ์มาก คือ กิจกรรมแก้ปัญหาจากการเรียน และกิจกรรมต่อเนื่อง ส่วนกิจกรรมที่ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน นันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับกิจกรรมที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์มาก คือ กิจกรรมแก้ปัญหาจากการเรียนกิจกรรม ที่วัดในเกณฑ์ปานกลาง คือ กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และกิจกรรมต่อเนื่อง ส่วนกิจกรรมนันทนาการ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า จัดอยู่ในเกณฑ์น้อย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูประจำกลุ่มและนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน นันทนาการและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

สุภรัฐ ผ่องพันธุ์งาม (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยใช้เทคนิควิจัยแบบ EDFR ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อความ 155 ข้อความจากจำนวนทั้งสิ้น 168 ข้อความ รูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน จาก 4 สาขาวิชา คือ การจัดค่ายพักแรม การฝึกอบรม นันทนาการ และค่ายพักแรม การออกแบบระบบและสิ่งแวดล้อม ผลการตรวจสอบและรับรองอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.83 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.33

จากผลงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมจะมีพฤติกรรม และการแสดงออกต่าง ๆ ไปในทางที่ดีขึ้น ในส่วนของผู้จัดกิจกรรมค่ายพักแรมมีความพึงพอใจในผลที่เกิดขึ้นจากการอยู่ค่ายพักแรมของชาวค่าย และทั้งผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ค่ายพักแรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดค่ายพักแรม มีความคิดเห็นว่าคุณควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมเพื่อลดปัญหาในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้วิจัยที่ต้องการศึกษาถึงความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับใช้ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบดำเนินการตอบด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนและประชาชน ที่สมัครชั้นทะเบียนเรียนเป็นนักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และได้ลงทะเบียนร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,200 คน เป็นเยาวชน จำนวน 813 คน และประชาชน จำนวน 387 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนและประชาชนที่สมัครชั้นทะเบียนเรียนเป็นนักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และได้ลงทะเบียนร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling) จำนวน 420 คน (เป็นเยาวชน จำนวน 280 คน และประชาชน จำนวน 140 คน) โดยมีวิธีการดำเนินการกำหนดขนาดตัวอย่างและใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน มีรายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นแรก การสุ่มตัวอย่างระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

สุ่มตัวอย่างศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยการจับฉลากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ที่มีทั้งหมด 4 แห่ง ผลการจับฉลากได้ศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4

ขั้นที่สอง การสุ่มตัวอย่างระดับตัวแทนศูนย์บริการการศึกษา- นอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4

การสุ่มตัวอย่างตัวแทนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 ในขั้นตอนนี้ เป็นการสุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต (ศบข.) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 6 เขต ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการกำหนดจำนวนการจัดเก็บข้อมูลจากเยาวชนและประชาชน ผู้วิจัยจึงกำหนดที่จะสุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต จำนวน 4 เขตและกำหนดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เขตละ 100 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยการจับฉลาก ผลการจับฉลากได้ตัวแทนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต ดังนี้

1. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตมีนบุรี
2. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบึงกุ่ม
3. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตลาดกระบัง
4. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตหนองจอก

ขั้นที่สาม การสุ่มตัวอย่างเยาวชนและประชาชนที่ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 4 เขต ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และเก็บข้อมูลจากเยาวชนและประชาชนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยกำหนดให้อยู่บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์การศึกษา ซึ่งต้องการจะทราบถึงความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร รายละเอียดการสร้างเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นดังนี้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าตำรา งานวิจัย บทความ สิ่งตีพิมพ์ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี นโยบาย และความสำคัญของกิจกรรมค่ายพักแรมและการจัดค่ายพักแรม
2. รวบรวมความรู้และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดขอบเขตการศึกษา แล้วให้กรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
3. นำขอบเขตที่ได้จากข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำไปปรึกษาประธานกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเสนอแนะแก้ไข มาปรับปรุงข้อคำถาม แล้วให้ประธาน และกรรมการที่ปรึกษาพิจารณา

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเยาวชนและประชาชนที่ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม รุ่นที่ 1 (ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8411 สำหรับค่าความเชื่อมั่นของความคิดเห็นรายด้าน เป็นดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .7331

ค่าความเชื่อมั่นของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .8570

ค่าความเชื่อมั่นของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านบุคลากร มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .8810

ค่าความเชื่อมั่นของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านการดำเนินการ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .8488

7. นำแบบสอบถามที่หาความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามเรื่อง ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ และ ระบุอายุ เป็นแบบตรวจคำตอบ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากร และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คะแนนเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) และในส่วนของ ข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended)

การให้คะแนนแบบประมาณค่าสำหรับคำถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านต่าง ๆ หากผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการคำถามในตอนที่ 2 การให้คะแนนเรียงลำดับจากค่าที่มากที่สุดไปถึงค่าที่น้อยที่สุด ดังนี้

มากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบกับระดับ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	อยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	อยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ลงมา	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลหลังวันที่จัดกิจกรรมค่ายครั้งที่ 2/2546 โดยมีผู้ศึกษาและคณะผู้ช่วยจำนวน 5 คน ที่มีพื้นฐานความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย การเก็บและรวบรวมข้อมูลการวิจัย

วิธีการจัดกระทำข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแจกแจงหรืออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล หรือตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) โดยแสดงในรูปตารางแจกแจงความถี่ จัดทำเป็นตารางทางเดียว ได้แก่ การอธิบายข้อมูลทางประชากร ได้แก่ เพศ และอายุ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแสดงในรูปตารางแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน 4 ในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และด้านการดำเนินการ

กรรมวิธีทางข้อมูล

เมื่อทำการเก็บข้อมูลจำนวน 420 ราย แต่ได้แบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 400 ราย ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้ง 400 ราย ทำการกำหนดรหัส ลงรหัส (coding) บันทึกข้อมูล แล้วตรวจสอบคุณภาพข้อมูล และทำการประมวลผลและวิเคราะห์ โดยนำไปประมวลผลข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบสอบถามตอนที่ 1 นำเสนอโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 1

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม โดยจำแนกเป็นประเด็นย่อยๆ 4 ด้านคือ 1) ความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2) ความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ความคิดเห็นด้านบุคลากร และ 4) ความคิดเห็นด้านการดำเนินการ การให้คะแนนเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) และในส่วนของข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended)

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางและความเรียง ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	205	51.2
หญิง	195	48.8
อายุ		
15 – 25 ปี	277	69.2
26 ปีขึ้นไป	123	30.8

จากตาราง 1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 เพศหญิงจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 กลุ่มอายุ 15–25 ปี จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 และอายุ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
อยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร**

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (N = 400)

รายการ	\bar{X}	SD
1. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมแล้ว	3.33	1.07
2. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในการจัดค่ายพักแรม	3.45	0.78
3. การเดินทางไปและกลับสถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรม มีความสะดวก	3.56	0.88
4. ตารางกิจกรรมของการอยู่ค่ายพักแรมเหมาะสมกับผู้เข้าร่วม กิจกรรมได้ทุกวัย	3.37	0.84
5. โดยรวมแล้วสถานที่จัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม มีความเหมาะสม	3.51	0.85
รวม	3.44	.88

จากตาราง 2 แสดงว่า ความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.44 โดยรายการการเดินทางไปและกลับสถานที่จัดค่ายพักแรมมีความสะดวก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.56

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายพักแรม (N = 400)

รายการ	\bar{X}	SD
1. มีการดูแลรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม	3.66	.78
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามฐานต่าง ๆ มีความปลอดภัย	3.65	.80
3. อาคารที่พักผ่อนในบริเวณค่ายพักแรมสะอาดเรียบร้อย	3.40	.87
4. ห้องน้ำและห้องสุขามีจำนวนพอเพียงกับจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม	3.05	1.03
5. ห้องน้ำและห้องสุขามีความสะอาดดี	3.13	.88
6. การจัดสถานที่รับประทานอาหารเหมาะสม	3.13	.80
7. จำนวนเตียงพยาบาลพอเพียงในการรองรับผู้ป่วย	2.91	.80
8. ความพร้อมของยาและอุปกรณ์ปฐมพยาบาล	3.04	.74
9. โดยรวมแล้วสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในระหว่างกิจกรรมค่ายพักแรม มีความเหมาะสมเพียงใด	3.46	.75
รวม	3.27	.83

จากตาราง 3 แสดงว่า ความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายพักแรมของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.27 โดยรายการการดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.66 และจำนวนเตียงพยาบาลพอเพียงในการรองรับผู้ป่วย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 2.91

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ตำบลบุคลากร (N = 400)

รายการ	\bar{X}	SD
1. อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับ มีกิริยามารยาท สุภาพเรียบร้อย	3.82	.78
2. ผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรม มีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม	3.74	.75
3. เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลประจำฐาน มีจำนวนเพียงพอต่อการแนะนำช่วยเหลือ	3.54	.73
4. มีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือได้ตลอดเวลา เป็นอย่างดีเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	3.30	.85
5. อาจารย์ และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปให้การเอาใจใส่ดี	3.77	.70
6. อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้ม แจ่มใส ในการแนะนำช่วยเหลือ	3.80	.81
7. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณค่ายเป็นอย่างดี	3.48	.77
8. วิทยากรอธิบายรายละเอียดกิจกรรมชัดเจนและเข้าใจดีก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง	3.77	.80
9. เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยทำหน้าที่สอดส่องดูแล เป็นอย่างดี	3.66	.75
10. โดยรวมแล้ว บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ทั้งอาจารย์ วิทยากร เจ้าหน้าที่ต่างๆ มีจำนวนเพียงพอ มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมเหมาะสมเพียงใด	3.75	.83
รวม	3.66	.78

จากตาราง 4 แสดงว่า ความคิดเห็นด้านบุคลากรของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.66 โดยรายการ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับ มีกิริยามารยาท สุภาพเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.82 และมีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือได้ตลอดเวลาเป็นอย่างดี เมื่อเกิดอุบัติเหตุ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.30

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินการ (N = 400)

รายการ	\bar{X}	SD
1. อัตราค่าลงทะเบียนมีความเหมาะสมดีแล้ว	3.53	.71
2. ระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมีความเหมาะสม	3.38	.92
3. การแนะนำด้านความรู้ก่อนให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมแต่ละฐานมีความเหมาะสม	3.48	.70
4. มีการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมแต่ละฐาน ทำให้ได้ความรู้ ทักษะชีวิต ตามวัตถุประสงค์ของการเข้าค่ายพักแรม	3.61	.80
5. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึง และรวดเร็ว	3.32	.72
6. การจัดระบบและระเบียบในค่ายพักแรมเป็นที่น่าพอใจ	3.47	.70
7. จำนวนอาหารที่จัดเลี้ยงมีเพียงพอและเหมาะสม	3.53	.74
8. อุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารมีจำนวนเพียงพอและสะอาด	3.47	.71
9. การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ข้อคิดหรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น	3.74	.88
10. โดยรวมแล้วท่านมีความคิดว่าการดำเนินการต่างๆ ของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดเพียงใด	3.63	.76
รวม	3.52	.76

จากตาราง 5 แสดงว่า ความคิดเห็นด้านการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.52 โดยรายการการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ข้อคิดหรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.74 และการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึงและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.32

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำแนกตามเพศ

รายการ	เพศ			
	ชาย (N = 205)		หญิง (N = 195)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมแล้ว	3.17	1.07	3.50	1.05
2. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในการจัดค่ายพักแรม	3.48	0.78	3.42	0.78
3. การเดินทางไปและกลับสถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรมมีความสะดวก	3.52	0.93	3.60	0.81
4. ตารางกิจกรรมของการอยู่ค่ายพักแรมเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกวัย	3.38	0.92	3.36	0.74
5. โดยรวมแล้วสถานที่จัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมมีความเหมาะสม	3.47	0.85	3.54	0.84
รวม	3.40	.91	3.49	.84

จากตาราง 6 แสดงว่า เพศหญิงมีความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยรวม สูงกว่าเพศชาย คือมีค่าเฉลี่ย 3.49

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพจำแนกตามเพศ โดยพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด พบว่า ทั้งเพศหญิงและเพศชาย คือ การเดินทางไปและกลับสถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรมมีความสะดวก โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 3.60 และเพศชายมีค่าเฉลี่ย 3.52

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครด้านสิ่งแวดล้อมในค่ายพักแรม
จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรม ด้านสิ่งแวดล้อม	เพศ			
	ชาย (N=205)		หญิง (N=195)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. มีการดูแลรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินระหว่าง เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม	3.51	.82	3.80	.71
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามฐานต่างๆ มีความปลอดภัย	3.59	.81	3.71	.78
3. อาคารที่พักผ่อนในบริเวณค่ายพักแรมสะอาดเรียบร้อย	3.35	.95	3.45	.77
4. ห้องน้ำและห้องสุขามีจำนวนพอเพียงกับจำนวน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม	2.98	1.08	3.12	.98
5. ห้องน้ำและห้องสุขามีความสะอาดดี	3.00	.90	3.27	.83
6. การจัดสถานที่รับประทานอาหารเหมาะสม	3.19	.86	3.07	.72
7. จำนวนเตียงพยาบาลพอเพียงในการรองรับผู้ป่วย	3.00	.80	2.82	.78
8. ความพร้อมของยาและอุปกรณ์ปฐมพยาบาล	3.22	.78	2.86	.64
9. โดยรวมแล้วสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในระหว่าง กิจกรรมค่ายพักแรม มีความเหมาะสมเพียงใด	3.36	.81	3.57	.68
รวม	3.25	.87	3.30	.76

จากตาราง 7 แสดงว่า เพศหญิงมีความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมใน
ค่ายพักแรมโดยรวมสูงกว่าเพศชาย คือมีค่าเฉลี่ย 3.30

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมจำแนกตามเพศ โดยพิจารณา
รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า สำหรับเพศชาย รายการที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุด คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามฐานต่างๆ มีความปลอดภัย ค่าเฉลี่ย 3.59
และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ห้องน้ำและห้องสุขามีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เข้าร่วม
กิจกรรมค่ายพักแรม ค่าเฉลี่ย 2.98

สำหรับเพศหญิง รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาความปลอดภัยใน
ทรัพย์สินระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม ค่าเฉลี่ย 3.80 และ รายการที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด คือ จำนวนเตียงพยาบาลพอเพียงในการรองรับผู้ป่วย ค่าเฉลี่ย 2.82

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครด้านบุคลากรจำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรม ด้านบุคลากร	เพศ			
	ชาย (N=205)		หญิง (N=195)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับ มีกิริยามารยาท สุภาพเรียบร้อย	3.79	.88	3.86	.66
2. ผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรม มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม	3.59	.81	3.89	.66
3. เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลประจำฐาน มีจำนวนเพียงพอ ต่อการแนะนำช่วยเหลือ	3.52	.77	3.56	.68
4. มีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือ ได้ตลอดเวลาเป็นอย่างดีเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	3.51	.91	3.28	.78
5. อาจารย์ และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปให้การเอาใจใส่ดี	3.71	.73	3.83	.65
6. อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้ม แจ่มใส ในการแนะนำช่วยเหลือ	3.65	.90	3.95	.67
7. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณค่าย เป็นอย่างดี	3.50	.77	3.46	.77
8. วิทยากรอธิบายรายละเอียดกิจกรรมชัดเจนและ เข้าใจดีก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง	3.80	.84	3.75	.76
9. เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยทำหน้าที่ สอดส่องดูแลเป็นอย่างดี	3.52	.87	3.80	.59
10. โดยรวมแล้ว บุคลากรที่รับผิดชอบการจัด กิจกรรมค่ายพักแรม ทั้งอาจารย์ วิทยากร เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ มีจำนวนเพียงพอ มีความพร้อม ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมเหมาะสมเพียงใด	3.75	.85	3.75	.81
รวม	3.61	.83	3.71	.70

จากตาราง 8 แสดงว่า เพศหญิงมีความคิดเห็นด้านบุคลากรโดยรวมสูงกว่าเพศชาย คือมีค่าเฉลี่ย 3.71

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านบุคลากรจำแนกตามเพศ โดยพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า สำหรับเพศชาย รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วิทยากรอธิบายรายละเอียดกิจกรรมชัดเจนและเข้าใจดีก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง ค่าเฉลี่ย 3.80 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณค่าย ค่าเฉลี่ย 3.50

สำหรับเพศหญิง รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใสในการแนะนำช่วยเหลือ ค่าเฉลี่ย 3.95 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือได้ตลอดเวลา ค่าเฉลี่ย 3.28

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครด้านการดำเนินการจำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรม ด้านการดำเนินการ	เพศ			
	ชาย (N=205)		หญิง (N=195)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. อัตราค่าลงทะเบียนมีความเหมาะสมดีแล้ว	3.49	.68	3.58	.74
2. ระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม มีความเหมาะสม	3.34	1.02	3.42	.81
3. การแนะนำด้านความรู้ก่อนให้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมแต่ละฐาน มีความเหมาะสม	3.36	.70	3.61	.68
4. มีการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมแต่ละฐาน ทำให้ได้ความรู้ ทักษะชีวิต ตามวัตถุประสงค์ของการเข้าค่าย พักแรม	3.45	.82	3.78	.75
5. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรม ทั่วถึง และรวดเร็ว	3.27	.72	3.37	.72
6. การจัดระบบและระเบียบในค่ายพักแรมเป็นที่ น่าพอใจ	3.45	.79	3.49	.60
7. จำนวนอาหารที่จัดเลี้ยงมีเพียงพอและเหมาะสม	3.42	.78	3.65	.68
8. อุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารมีจำนวน เพียงพอและสะอาด	3.44	.80	3.51	.61
9. การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ข้อคิด หรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น	3.71	.77	3.77	.99
10. โดยรวมแล้วท่านมีความคิดว่าการดำเนินการ ต่างๆ ของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมบรรลุตาม วัตถุประสงค์ในการจัดเพียงใด	3.62	.75	3.65	.77
รวม	3.45	.78	3.58	.73

จากตาราง 9 แสดงว่า เพศหญิงมีความคิดเห็นด้านการดำเนินการโดยรวมสูงกว่าเพศชาย คือมีค่าเฉลี่ย 3.58

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านการดำเนินการ จำแนกตามเพศ โดยพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า สำหรับเพศชาย รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ข้อคิดหรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น ค่าเฉลี่ย 3.71 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึงและรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 3.27

สำหรับเพศหญิง รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรมความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมแต่ละฐาน ทำให้ได้ความรู้ ทักษะชีวิต ตามวัตถุประสงค์ของการเข้าค่ายพักแรม ค่าเฉลี่ย 3.78 รายการที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึงและรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 3.37

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่าย
พักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
จำแนกตามกลุ่มอายุ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรม ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	อายุ			
	15-25 ปี (N=277)		26 ปีขึ้นไป (N=123)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมแล้ว	3.30	.98	3.41	1.25
2. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสมในการทำ กิจกรรมต่างๆ ในการจัดค่ายพักแรมเป็นอย่างดี	3.44	.82	3.48	.70
3. การเดินทางไปและกลับ สถานที่จัดกิจกรรม ค่ายพักแรมมีความสะดวก	3.57	.96	3.55	.65
4. ตารางกิจกรรมของการอยู่ค่ายพักแรมเหมาะสม กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกวัย	3.28	.85	3.57	.78
5. โดยรวมแล้วสถานที่จัดกิจกรรมการอยู่ ค่ายพักแรม มีความเหมาะสม	3.50	.94	3.51	.59
รวม	3.42	.78	3.51	.73

จากตาราง 10 แสดงว่า กลุ่มประชาชนมีความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
โดยรวม สูงกว่ากลุ่มเยาวชน คือมีค่าเฉลี่ย 3.51

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำแนกตามกลุ่มอายุ
โดยพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า สำหรับกลุ่มเยาวชน
รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเดินทางไปและกลับสถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรมมีความ
สะดวก ค่าเฉลี่ย 3.57 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตารางกิจกรรมของการอยู่ค่ายพักแรม
เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกวัย ค่าเฉลี่ย 3.28

สำหรับกลุ่มประชาชน รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ตารางกิจกรรมของการอยู่
ค่ายพักแรมเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกวัย ค่าเฉลี่ย 3.57 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
ที่สุด คือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.41

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายพักแรม
จำแนกตามกลุ่มอายุ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	อายุ			
	15-25 ปี (N=277)		26 ปีขึ้นไป (N=123)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. มีการดูแลรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สิน ระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม	3.59	.80	3.81	.72
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามฐานต่างๆ มีความปลอดภัย	3.56	.85	3.84	.64
3. อาคารที่พักผ่อนในบริเวณค่ายพักแรมสะอาด เรียบร้อย	3.48	.87	3.22	.82
4. ห้องน้ำและห้องสุขามีจำนวนพอเพียงกับจำนวน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม	3.12	1.15	2.89	.68
5. ห้องน้ำและห้องสุขามีความสะอาดดี	3.06	.99	3.28	.53
6. การจัดสถานที่รับประทานอาหารเหมาะสม	3.11	.84	3.17	.71
7. จำนวนเตียงพยาบาลพอเพียงในการรองรับผู้ป่วย	2.97	.85	2.79	.66
8. ความพร้อมของยาและอุปกรณ์ปฐมพยาบาล	3.02	.85	3.09	.40
9. โดยรวมแล้วสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในระหว่าง กิจกรรมค่ายพักแรม มีความเหมาะสมเพียงใด	3.37	.73	3.67	.76
รวม	3.25	.78	3.31	.73

จากตาราง 11 แสดงว่า กลุ่มประชาชน มีความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกใน
ค่ายพักแรมโดยรวมสูงกว่ากลุ่มเยาวชน คือมีค่าเฉลี่ย 3.31

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายพักแรม จำแนกตามกลุ่ม
อายุ โดยพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า สำหรับกลุ่มเยาวชน
รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินระหว่างเข้าร่วม
กิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม ค่าเฉลี่ย 3.59 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จำนวนเตียงพยาบาล
พอเพียง ค่าเฉลี่ย 2.97

สำหรับกลุ่มประชาชน รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติ
กิจกรรมตามฐานต่างๆ มีความปลอดภัย ค่าเฉลี่ย 3.84 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ
จำนวนเตียงพยาบาลพอเพียงในการรองรับผู้ป่วย ค่าเฉลี่ย 2.79

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครด้านบุคลากรจำแนกตามกลุ่มอายุ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรม ด้านบุคลากร	อายุ			
	15-25 ปี (N=277)		26 ปีขึ้นไป (N=123)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับ มีกิริยา มารยาทสุภาพเรียบร้อย	3.79	.79	3.89	.757
2. ผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรม มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม	3.70	.87	3.82	.38
3. เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลประจำฐาน มีจำนวนเพียงพอ ต่อการแนะนำช่วยเหลือ	3.42	.76	3.81	.56
4. มีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาล ให้การ ช่วยเหลือได้ตลอดเวลาเป็นอย่างดีเมื่อเกิด อุบัติเหตุ	3.21	.89	3.48	.72
3. อาจารย์ และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปให้การ เอาใจใส่ดี	3.64	.69	4.06	.64
6. อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้ม แจ่มใส ในการแนะนำช่วยเหลือ	3.70	.83	4.02	.74
7. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณค่าย เป็นอย่างดี	3.40	.77	3.65	.74
8. วิทยากรอธิบายรายละเอียดกิจกรรมชัดเจน และเข้าใจดีก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง	3.76	.80	3.81	.79
9. เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัย ทำหน้าที่สอดส่องดูแล เป็นอย่างดี	3.61	.81	3.77	.60
10. โดยรวมแล้ว บุคลากรที่รับผิดชอบการจัด กิจกรรมค่ายพักแรม ทั้งอาจารย์ วิทยากร เจ้าหน้าที่ต่างๆ มีจำนวนเพียงพอ มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม เหมาะสมเพียงใด	3.70	.85	3.87	.77
รวม	3.59	.80	3.82	.67

จากตาราง 12 แสดงว่า กลุ่มประชาชน มีความคิดเห็นด้านบุคลากรโดยรวม สูงกว่า กลุ่มเยาวชน คือมีค่าเฉลี่ย 3.82

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านบุคลากร จำแนกตามกลุ่มอายุ โดยพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า สำหรับกลุ่มเยาวชน รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิทยาการอธิบายรายละเอียดกิจกรรมชัดเจน และเข้าใจดีก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง ค่าเฉลี่ย 3.76 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือได้ตลอดเวลาเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ค่าเฉลี่ย 3.21

สำหรับกลุ่มประชาชน รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ โดยทั่วไปให้การเอาใจใส่ดี ค่าเฉลี่ย 4.06 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ประจำ

หน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือได้ตลอดเวลาเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ค่าเฉลี่ย 3.48

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครด้านการดำเนินการจำแนกตามกลุ่มอายุ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรม ด้านการดำเนินการ	อายุ			
	15-25 ปี (N=277)		26 ปีขึ้นไป (N=123)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. อัตราค่าลงทะเบียนมีความเหมาะสมดีแล้ว	3.46	.67	3.71	.76
2. ระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม มีความเหมาะสม	3.29	.89	3.58	.97
3. การแนะนำด้านความรู้ก่อนให้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมแต่ละฐาน มีความเหมาะสม	3.39	.72	3.69	.63
4. มีการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมแต่ละฐาน ทำให้ได้ ความรู้ทักษะชีวิต ตามวัตถุประสงค์ของ การเข้าค่ายพักแรม	3.53	.80	3.79	.78
5. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ใน ค่ายพักแรมทั่วถึงและรวดเร็ว	3.26	.77	3.45	.58
6. การจัดระบบและระเบียบในค่ายพักแรม เป็นที่น่าพอใจ	3.44	.72	3.55	.65
7. จำนวนอาหารที่จัดเลี้ยงมีเพียงพอและ เหมาะสม	3.55	.67	3.50	.89
8. อุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารมีจำนวน เพียงพอและสะอาด	3.41	.76	3.61	.58
9. การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ ข้อคิด หรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น	3.78	.95	3.67	.71
10. โดยรวมแล้วท่านมีความคิดว่าการดำเนินการ ต่างๆ ของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ในการจัดเพียงใด	3.54	.77	3.85	.71
รวม	3.46	.77	3.64	.72

จากตาราง 13 แสดงว่า กลุ่มประชาชน มีความคิดเห็นด้านการดำเนินการโดยรวม สูงกว่ากลุ่มเยาวชน คือมีค่าเฉลี่ย 3.64

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านการดำเนินการ จำแนกตามกลุ่มอายุ โดยพิจารณา รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า สำหรับกลุ่มเยาวชน รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ข้อคิด หรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น ค่าเฉลี่ย 3.71 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึงและรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 3.27

สำหรับกลุ่มประชาชน รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมแต่ละฐาน ทำให้ได้ความรู้ทักษะชีวิต ตามวัตถุประสงค์ของการเข้าค่ายพักแรม ค่าเฉลี่ย 3.78 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึงและรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 3.45

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายในการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้น 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ คือ

1. ขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมกับผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 5 คน หลังวันที่จัดกิจกรรมค่ายครั้งที่ 2/2546
3. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ได้ทั้งหมด 400 ฉบับ
2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงในรูปตารางและค่าสถิติต่างๆ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ดังนี้

2.1 นำข้อมูลตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่แล้วคำนวณค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2.2 นำข้อมูลตอนที่ 2 มาคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. เยาวชนและประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.2 เพศหญิง ร้อยละ 48.8 กลุ่มอายุ 15 – 25 ปี ร้อยละ 69.2 และอายุ 26 ปีขึ้นไป ร้อยละ 30.8

2. ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.44 และ 3.27 ตามลำดับ และความคิดเห็นด้านบุคลากรและด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.66 และ 3.52 ตามลำดับ

3. เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม โดยจำแนกตามเพศและอายุ พบว่า

3.1 เพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม เมื่อพิจารณาการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าเหมือนกันดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านการดำเนินการ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

3.2 เพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมโดยรวม สูงกว่าเพศชายทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร และด้านการดำเนินการ ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.71 และ 3.58 ตามลำดับ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.49 และ 3.30

เพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.61 รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.45, 3.40 และ 3.25 ตามลำดับ

3.3 เยาวชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม เมื่อพิจารณาการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าเหมือนกันดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านการดำเนินการ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

3.4 ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมโดยรวม

สูงกว่าเยาวชนทุกด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เป็นดังนี้ ความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพ ค่าเฉลี่ย 3.82 ด้านการดำเนินการ ค่าเฉลี่ย 3.64 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ค่าเฉลี่ย 3.51 สำหรับความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.31

เยาวชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.59 และระดับมาก เรียงลำดับจาก ด้านการดำเนินการ ค่าเฉลี่ย 3.46 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ค่าเฉลี่ย 3.42 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าเฉลี่ย 3.25 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเหมือนกันทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ การเดินทางไปและกลับสถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรมมีความสะดวก และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน นั่นคือ เพศชายให้ความสำคัญกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามฐานต่างๆ มีความปลอดภัย ในขณะที่เพศหญิงให้ความสำคัญกับการดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมทางด้านบุคลิกภาพ พบว่าแตกต่างกันในรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เพศชายให้ความสำคัญกับวิทยากรอธิบายรายละเอียดกิจกรรมชัดเจนและเข้าใจดีก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง ในขณะที่เพศหญิงให้ความสำคัญกับอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใสในการแนะนำช่วยเหลือ สำหรับรายการที่เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือได้ตลอดเวลา

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมทางด้านการดำเนินการ พบว่า แตกต่างกันรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เพศชายให้ความสำคัญรายการการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ข้อคิดหรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น เพศหญิงให้ความสำคัญการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมแต่ละฐานทำให้ได้ความรู้ ทักษะชีวิตตามวัตถุประสงค์ของการอยู่ค่ายพักแรม สำหรับรายการที่เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึงและรวดเร็ว

2. กลุ่มอายุ 15–25 ปี และ กลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ทางด้านสภาพ

แวดล้อมทางกายภาพแตกต่างกัน กลุ่มอายุ 15 – 25 ปี เห็นว่าการเดินทางไปและกลับสถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรมมีความสะดวก กลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป เห็นว่าตารางกิจกรรมของการอยู่ค่ายพักแรมเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกวัย

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า แตกต่างกันในรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 15 – 25 ปี ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม ในขณะที่กลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป ให้ความสำคัญกับอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรมตามฐานต่างๆ มีความปลอดภัย สำหรับรายการที่กลุ่มอายุ 15 – 25 ปีและกลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จำนวนเตียงพยาบาลพอเพียงในการรองรับผู้ป่วย

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมทางด้านบุคลากร พบว่า แตกต่างกันในรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 15–25 ปี ให้ความสำคัญกับอาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับ มีกิริยาสุภาพเรียบร้อย ในขณะที่กลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป ให้ความสำคัญกับอาจารย์ เจ้าหน้าที่โดยทั่วไปให้การเอาใจใส่เป็นอย่างดี สำหรับรายการที่กลุ่มอายุ 15–25 ปี และ กลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือได้ตลอดเวลาเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมทางด้านการดำเนินการ พบว่า แตกต่างกันในรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 15–25 ปี ให้ความสำคัญรายการการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ข้อคิดหรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น กลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป ให้ความสำคัญการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมแต่ละฐาน ทำให้ได้ความรู้ ทักษะชีวิตตามวัตถุประสงค์ของการอยู่ค่ายพักแรม สำหรับรายการที่กลุ่มอายุ 15–25 ปี และกลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึงและรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ผู้จัดกิจกรรมค่ายพักแรมควรปรับปรุงแก้ไขด้านบุคลากรในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม คือ เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาล โดยพิจารณาในประเด็นการเพิ่มจำนวนบุคลากรประจำหน่วยพยาบาลเพื่อให้เพียงพอในการให้บริการทั้งในการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุ และการให้การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยต่างๆ ไป

2. ผู้จัดกิจกรรมค่ายพักแรมควรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถและความพร้อมในการให้บริการปฐมพยาบาล การดูแลรักษาทั่วไป

3. ผู้จัดกิจกรรมค่ายพักแรมควรพิจารณาการเพิ่มจำนวนเตียงพยาบาลให้เพียงพอเพื่อรองรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่เจ็บป่วยในระหว่างการร่วมกิจกรรมค่าย

4. ควรพิจารณาการประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายในค่ายพักแรมให้ทั่วถึง และรวดเร็ว โดยอาจพิจารณาจุดประชาสัมพันธ์ ช่องทางการประชาสัมพันธ์ และรูปแบบในการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ ในโครงการค่ายพักแรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

2. ควรศึกษาเชิงประเมินผลโครงการค่ายพักแรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร

3. ควรศึกษาในลักษณะการติดตาม และประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม โดยแบบจำลองสถานการณ์

4. ควรศึกษาทัศนคติของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมรวมทั้งพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม โดยมีการสังเกตพฤติกรรม หรือการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2537ก). *หลักการและภารกิจของงานการศึกษานอกโรงเรียน*.
ใน *ชุดอบรมครูการศึกษาสายสามัญ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษานอก-
โรงเรียนกรุงเทพมหานคร.
- . (2537ข). *ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับสตรี*. กรุงเทพมหานคร: กรมฯ.
- . (2540). *คู่มือและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต*.
กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมปฏิบัติการ กรมฯ.
- . (2542). *การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกโรงเรียน :
ความคิดเห็นของอาจารย์ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: กองพัฒนาการศึกษา
นอกระบบโรงเรียน.
- . (2546ก). *คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: กองพัฒนา
การศึกษานอกโรงเรียน.
- . (2546ข. 26 มีนาคม). *คำสั่งที่ ศษ 0406/ว1650 เรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนา
ทักษะชีวิต*.
- . (2546ค). *กศน. 2546 Department of Non-Formal Education*. กรุงเทพมหานคร:
อักษรไทย.
- . (มปป.). *แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต และปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียน*
กรุงเทพมหานคร: กรมฯ.
- กำโชค เผือกสุวรรณ. (2538). *ผู้นำสันตนาการ*. กรุงเทพมหานคร: เกษมศรีการพิมพ์.
- เกื้อ แก้วเกต. (2524ก, ตุลาคม). *เขาบริหารค่ายพักแรมกันอย่างไร. ค่ายพักแรม 1. หน้า 7-8*.
- . (2524ข, พฤศจิกายน). *ปรัชญาของค่ายพักแรม. ค่ายพักแรม 1. หน้า 20*.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2532). *รายงานการวิจัยการศึกษา
รูปแบบการจัดค่ายพักแรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2513). *การจัดค่ายพักแรม*. กรุงเทพมหานคร: บางกระแสดการพิมพ์.
- จารุสิทธิ์ ประเสริฐวณิช. (2530). *ความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน
กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อม*. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร-
มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- จิตตินันท์ เตชะคุปต์. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาบริการ หน่วยที่ 8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธนาภรณ์ พุทธรนต์ธร. (2545). ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยจำเป็นสำหรับความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธานี สมคะเน. (2543). ความคิดเห็นของหัวหน้าครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมค่ายพักแรม นักศึกษาทางไกล ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต สังกัดศูนย์การศึกษา นอกระบบโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษา ผู้ใหญ่). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองจุล ชันขาว. (2535). แนวคิดและหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน. ใน รวบรวมบทความการศึกษานอกระบบโรงเรียน เล่ม 11. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียน.
- ทองอยู่ แก้วไทรอะ. (2544). ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ. เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. (2529). พฤติกรรมบุคคลในองค์การ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2529). จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นาถ พรหมมา. (2525). กิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ของสมาคม วาย.เอ็ม.ซี.เอ. ใน วารสาร ฉลองครบรอบ 50 ปี ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพมหานคร: ประสานศิลป์การพิมพ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- ปฐม นิคมานนท์. (2528). การศึกษานอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษร.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสาท หลักศิลา. (2511). สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ก้าวหน้า.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2523). ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจมาลย์ ชมเดือน. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจกับ ข้าราชการกำลังใจในการทำงานของพนักงานองค์การทอผ้า กระทรวกลาไหม. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาอุตสาหกรรม). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2530). *พฤติกรรมองค์การและการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ภูสิทธิ์ ประยูรอนุเทพ. (2540). *การศึกษาการจัดค่ายพักแรมในสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รชตะ เอกรุ่งโรจน์. (2545). *การศึกษาความคิดระดับสูงของเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยใช้กิจกรรมค่ายกลางวัน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุจิรา เทพนฤมิตร. (2545). *พฤติกรรมผู้นำของผู้จัดการสาขา ตามทัศนะของผู้ใต้บังคับบัญชาศึกษาเฉพาะกรณี : สาขานาครอมสินในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลาวัญญ์ จักรานุกวัฒน์. (2540). *ความคิดเห็นของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ เขตกรุงเทพมหานครต่อการจัดการภาคพิเศษ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2526). *พฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). *เจดติ*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งวัฒนา.
- ศิริโสภาคย์ บุรพาเดช. (2528). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. (2541). *คู่มือดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ*. กรุงเทพมหานคร: กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4. (2540). *ปฐมนิเทศนักศึกษาทางไกล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2530). *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: พัทธอักษร.
- สุนันท์ มาตรโคกสูง. (2543). *ความคิดเห็นของชาวไทยภูเขาบนพื้นที่สูงต่อกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ ธีรดากร. (2525). *ประสบการณ์กับความหวัง*. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.

- สุภรัฐ ผ่องพันธุ์งาม. (2539). การพัฒนารูปแบบการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี สังข์ศรี และคณะ. (2535). ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษาและผลที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบโดยระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุรพล มั่นนิก. (2527). ความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดค่ายพักแรมในสถาบันผลิตครูพลศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดดำเนินการค่ายพักแรม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัตน์ แสงลออ. (2527). ผลของกิจกรรมค่ายพักแรมต่อชาวค่ายทางด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว-เก็บตัว. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: ชีระฟิล์มและไซเทก.
- หลุย จำปาเทศ. (2533). จิตวิทยาการจูงใจ. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทิพย์ ลีนะพัฒน์. (2535). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนประจำต่องานสังคมสงเคราะห์ในโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะโรงเรียนประจำสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัครฤทธิ์ หอมประเสริฐ. (2543). การศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นที่มีต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดประเภทธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชรีย์ สรวงท่าไม้. (2536). ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม และนักศึกษายาสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล ที่มีต่อกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย หิรัญโต. (2519). สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- Alexander, Albert Andria. (1970, August). The Effect of Residential Camping Experience on Self-Concept of Boys from Low Income. *Dissertation Abstracts International*. p.629–A.
- Baron, R.A. and Byrne, D. (1991). *Social Psychology Understanding Human Interaction*. Boston: Allyn and Bacon.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. 3rd ed. Englewood Cliff : Prentice Hall.
- Brown, Richard Mackinnon. (1981, December). A Comparative Study of The Effects of Two Pre Camp Training Programs on Counselors' Attitudes Towards and Interpersonal Relationships with Handicapped Campers and These Effects on the Campers' Self-Concept. *Dissertation Abstracts International*. p.2855–A.
- Carter, James Duance. (1980, July). A Comparative Study of Two Training Programs in Florida for Delinquent Youths: Eckerd Wilderness Camping and State Training Schools. *Dissertation Abstracts International*. p.197–A.
- Chenery, Mary Faeth. (1929, October). Psychological and Situational Variables in the Summer Camp Setting. *Dissertation Abstracts International*. 1957–A.
- Chitwood, Juanita Carson. (1977, October). The Relationship between Environmental Knowledge, Environmental Attitudes, and Locus of Control in Selected Youth Conservation Camp Enrollees. *Dissertation Abstracts International*. p.2023–A.
- Clay, R. (1988). *Chamber English Dictionary*. Great Britain: Bunary Suffolk.
- Collins, W. (1975). *Webster's New 21th Century Dictionary*. Great Britain: Bunary Suffolk.
- Coons, Ernest M. (1973, December). A Two – Week Resident Camp Offering the Primary Objective of Predetermined Attitude Change for Early Adolescents. *Dissertation Abstracts International*. p.3014–A.
- Coren, Benedict Emanuel. (1971, June). A Comparison of Social, Personal, and Physical Development of Males and Females Exposed to a Day Camp Environment. *Dissertation Abstracts International*. p.6273–A.
- Dimock, Hedley S. (1952.) *Adminstration of the Modern Camp*. 3rd ed. New York: Association Press.
- Duncan, Geoffery Mitchell. (1971). *A New Dictionary of Sociology* London : Roulledge and Kegen Paul.

- Grossman, A.H. (1971, January). *Problems Tendencies in Children and Types of Behavior Problems Manifested by Children Demend Resident Summer Camper as Reported by Camp Directors* . *Dissertation Abstracts International*. p.2645–A.
- Guralnik, D.B. (1976). *Webster's New World Dictionary of the American Language*. Ohio : William Collin and World Publishing.
- Haraze, B. English. (1967). *A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms*. New York : Princeton.
- Kruger, Cynthia Bertrude. (1971. October) A Study of the Effects of the New Bedford Camps ECHO Project Upon the Reading Achievement, School Behavior, and Attitude toward School of Selected Fifth - and Sixth Grades. *Dissertation Abstracts International*. p.1751–A.
- Marlatt, Sandra Erling. (1981, August). The Design and Testing of a Survey Instrument for Nature Center Day Camp Programs. *Dissertation Abstracts International*. p.4001-A.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. NewYork: Harper & Row.
- Moore, Gary Keith. (1977, August). Resident School Camping: A Descriptive Analysis." *Dissertation Abstracts International*. p.693–A.
- Myers, Judith Lay. (1978, August). The Association Between Leadership Components of The Resident Camp Exerience and Camper Development in Self-Concept. Interpersonal Affect and Environmental Attitude. *Dissertation Abstracts International*. p.1103–A.
- Newman, Sandra J. (1977) *Human Response to tall building*. Pensylvania : Dowden Hutchison.
- Oaklay, Larry E. (1980, October). Camp Lotsafun: A Pre and Post Evaluation of Mentally Handicapped Citizens as a Function of an Euricked Summer Camp Experience. *Dissertation Abstracts International*. p.1536–A.
- Reeder, W.W. (1971). *Partial Theory Form the 25 Years Reseaech Program on Objective Factor, is Believes and Social Action*. Mimeograph.
- Rosen. Elliot Joseph. (1974, July). Tikvah: A Special Program of Integrated Summer Camping and its Effects Upon Emotionally Disturbed Adolescents and their Normal Peers. *Dissertation Abstracts International*. p.288–A.

- Sethaputra. (1982). *New Model English-Thai Dictionary vol.1*. 7th ed. Bangkok: Thaiwattanapanich.
- Shelly, M.W. (1975). *Responding to Social Change*. Pennsylvania: Dowden Hutchison.
- Sons, W.C. (1988). *Essential English Dictionary*. Great Britain : Glasgow.
- Webster. (1967). *Webster's New World Dictionary*. New York : Compact School the World Publishing.
- Wolman, B.B. (1973). *Dictionary of Behavioral Science*. Van Nostrand: Reinheld.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) จากกิจกรรม 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และ ด้านการดำเนินการ

ในตอนท้ายของกิจกรรมแต่ละด้าน เป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaires) เพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4

2. กรุณาตอบแบบสอบถามตามคำชี้แจงของแต่ละตอนให้ตรงตามสภาพที่เป็นจริง

3. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในทางสถิติและเสนอผลการวิเคราะห์เป็นส่วนรวมเพื่อนำมาประยุกต์ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ให้เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพต่อไป

ตอนที่ 1
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ท่านต้องการ

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

15 – 25 ปี

26 ปีขึ้นไป

3. ความคิดเห็นด้านบุคลากร

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับ มีกิจกรรมรยาท สุภาพเรียบร้อย					
2. ผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรม มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม					
3. เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลประจำฐาน มีจำนวนเพียงพอต่อ การแนะนำช่วยเหลือ					
4. มีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยพยาบาลให้การช่วยเหลือได้ ตลอดเวลาเป็นอย่างดีเมื่อเกิดอุบัติเหตุ					
5. อาจารย์ และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปให้การเอาใจใส่ดี					
6. อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้ม แจ่มใสในการแนะนำช่วยเหลือ					
7. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณค่าย เป็นอย่างดี					
8. วิทยากรอธิบายรายละเอียดกิจกรรมชัดเจนและ เข้าใจดีก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง					
9. เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยทำหน้าที่ สอดส่องดูแลเป็นอย่างดี					
10. โดยรวมแล้ว บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรม ทั้งอาจารย์ วิทยากร เจ้าหน้าที่ต่างๆ มี จำนวนเพียงพอ มีความพร้อมในการจัดกิจกรรม ค่ายพักแรมเหมาะสมเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ _____

4. ความคิดเห็นด้านการดำเนินการ

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. อัตราค่าลงทะเบียนมีความเหมาะสมดีแล้ว					
2. ระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมีความเหมาะสม					
3. การแนะนำด้านความรู้ก่อนให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมแต่ละฐานมีความเหมาะสม					
4. มีการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม ความรู้ ความเข้าใจ ในกิจกรรมแต่ละฐาน ทำให้ได้ความรู้ ทักษะชีวิตตามวัตถุประสงค์ของการเข้าค่ายพักแรม					
5. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในค่ายพักแรมทั่วถึง และรวดเร็ว					
6. การจัดระบบและระเบียบในค่ายพักแรมเป็นที่น่าพอใจ					
7. จำนวนอาหารที่จัดเลี้ยงมีเพียงพอและเหมาะสม					
8. อุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารมีจำนวนเพียงพอและสะอาด					
9. การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมทำให้ได้ข้อคิดหรือทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น					
10. โดยรวมแล้วท่านมีความคิดว่าการดำเนินการต่างๆ ของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ _____

ขอขอบคุณในความร่วมมือนัดตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ ดร. วิรัช วรรณรัตน์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สังกัด สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ชื่อ นายเทเวศร์ พิริยะพฤษ์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สังกัด ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ชื่อ นายชัยโรจน์ สายพันธุ์
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สังกัด ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ชื่อ นายจุมพล ลัมพาภิวัฒน์
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5. ชื่อ นายวายุ พยัคฆ์มนตรี
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักบริการการท่องเที่ยว
สังกัด สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาคผนวก ค

โครงการอบรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4

โครงการอบรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม

วันที่ 27 – 28 ธันวาคม 2546

ณ ค่ายลูกเสือสวนสยาม เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4

วันเสาร์ที่ 27 ธันวาคม 2546

- 08.00-08.30 น. - ลงทะเบียน
- 08.30-09.00 น. - ประมุขนิเทศ
- เข้าที่พัก ปฏิบัติภารกิจตามอัครยาศัย
- 09.00-10.00 น. - พิธีเปิด
- 10.00-12.00 น. - กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยวิทยากร
- ฐานที่ 1 หาสมบัติ
 - ฐานที่ 2 ปิดตาปีนเขา
- 12.00-13.00 น. - รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00-17.00 น. - กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยวิทยากร
- ฐานที่ 3 รอดซุ่ม
 - ฐานที่ 4 โคลนตูด
 - ฐานที่ 5 หาบน้ำ
- 17.00-18.00 น. - รับประทานอาหารเย็น
- 18.00-21.00 น. - การแสดงของเยาวชน และประชาชน
- พิษภัยและการป้องกันยาเสพติด
 - รักษาสิ่งแวดล้อม
 - ชีวิตกับคุณธรรม
 - ออกกำลังกายทำให้คุณดูดี
- สวดมนต์ไหว้พระ / เข้านอน โดยวิทยากร

วันอาทิตย์ที่ 28 ธันวาคม 2546

- 05.00-05.30 น. - ตื่นนอน ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว
- 05.30-07.00 น. - ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (แอโรบิค) โดยวิทยากร

- 07.00-08.00 น. - รับประทานอาหารเช้า
- 08.00-12.00 น. - แรลลี่การศึกษา โดยวิทยากร
- ประโยคहरรรษา
 - บอกเล่าเก้าสิบ
 - แผนที่สมบัติ
 - เสหาภาษาถิ่น
 - ลับสมองมองเลข
- 12.00-13.00 น. - รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00-16.00 น. - เข้าฐานเรียนรู้ทักษะชีวิต โดยวิทยากร
- ฐานประชาธิปไตย
 - ฐานสิ่งแวดล้อม
 - ฐานยาเสพติด
 - ฐานคุณธรรม จริยธรรม
 - ฐานสาธารณสุข
- 16.00-17.00 น. - พิธีปิด
- 17.00 - เดินทางกลับ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา
วันเดือนปีเกิด	4 กุมภาพันธ์ 2498
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลหัวเจี้ยว กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	34/1 หมู่ 5 ถนนสุขสวัสดิ์ ตำบลบางครุ อำเภอพระประแดง สมุทรปราการ 10130
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักพัฒนาการกีฬา 7ว.
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2525	ป.กศ.สูง (พลศึกษา) วิทยาลัยพลศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2530	การศึกษาระดับบัณฑิต (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
พ.ศ.2547	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการนันทนาการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ